

Una revisió taxonòmica des dels col·lectius queer, LGTBIQA+ i transfeministes. Creació d'un glossari.

Julia Cortegana

[HAMACA amb Elías Querejeta Zine Eskola]

***Una revisió taxonòmica des dels col·lectius queer,
LGTBIQA+ i transfeministes. Creació d'un glossari***

Text_ Julia Cortegana

Disseny editorial_ Felipe Alberto Román Osorio

(resultat de la Convocatòria d' investigació HAMACA-EQZE 2024)

Edició_ desembre 2025

Vídeos del catàleg esmentats a *Una revisió taxonòmica des dels col·lectius queer,
LGTBIQA+ i transfeministes*

- _ GAY NYC (1977) Eugeni Bonet
- _ Kill your idols (1996) Estíbaliz Sádaba
- _ 6 % (1999) Estíbaliz Sádaba
- _ El Camino de Moisés (2004) Cecilia Barriga
- _ J.Oda a Man Ray (2004) O.R.G.I.A.
- _ Escenario doble (1994) Virginia Villaplana
- _ 51 gèneros (2005) Miguel Benlloch
- _ La lucha por la liberación del cuerpo de las mujeres (2007) Erreakzioa-reacción
- _ Acción 4: Enmarcando arquitecturas efímeras (2008) Estíbaliz Sádaba
- _ 122M! (2008) Julia Montilla
- _ Porno vegetal (2008) Lucía Egaña Rojas
- _ Desidentifícate (2010) Miguel Benlloch
- _ Mi sexualidad es una creación artística (2011) Lucía Egaña Rojas
- _ Bind (2015) Florencia Aliberti
- _ Coming out (2015) Florencia Aliberti
- _ Campos de Castilla (2015) POST-OP - Karmen Tep - Elena Urko
- _ ARRETA (2016) Raquel Marques, María Zafra
- _ Autorretrato como fuente (2016) Xeito Fole
- _ Galatée à l' infini (2017) Julia Maura, Mariangela Pluchino, Ambra Reijnen, Maria Chatzi, Fatima Flores Pluchino
- _ Arqueology of Suspicion (2018) O.R.G.I.A
- _ Introakto (2006) POST-OP - Elena Urko

Imatges

- _ Imatge del llibre “Commercial plant propagation: an exposition of the art and science of increasing plants as practiced by the nurseryman, florist and gardener” (1918, p.84). Licencia CC 0. Public Domain.

Coordinació i edició_ HAMACA

Disseny editorial de la col·lecció_ Helga Juárez

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de Barcelona

Generalitat de Catalunya

Ministerio de Cultura

Hangar dona suport a Hamaca a través d'acollir la seu de l'associació com a residència de llarga durada des de 2006.

Aquesta obra està sota una llicència

Creative Commons Atribución-CompartirIgual 4.0 Internacional

Ajuntament
de Barcelona

Generalitat
de Catalunya

GOBIERNO
DE ESPAÑA

ELÍAS
QUEREJETA
ZINE
ESKOLA

HAMACA

HAMACA és una entitat cultural independent que ha consolidat l'arxiu referent d'audiovisual experimental vinculat a l'estat espanyol. El seu catàleg conté la història més destacada de pràctiques videogràfiques monocanal i experimentals des de finals dels 60 fins a l'actualitat. Operativa des de 2007, és iniciativa de la pròpia comunitat artística a través de l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC).

A través d'una xarxa de col·laboracions amb institucions i agents estatals i internacionals, genera un programa públic focalitzat en el treball de comissariat, mediació, suport a la producció i estudi del mitjà. Les produccions del catàleg es donen a conèixer en contextos culturals, educatius o de caràcter social, contribuint així a la posada en diàleg entre les obres videogràfiques i els entorns socials, i posant en valor el mitjà com una eina en la construcció d'imaginari col·lectius.

Com a distribuïdora, defensa i promou la justa remuneració del treball artístic.

Partint d'una lògica d'accessibilitat i promoció de la cultura lliure, tot el fons es troba digitalitzat i disponible per a la seva consulta i recerca a través de la plataforma hamacaonline.net

HAMACA PUBLICACIONS

Els projectes de recerca d'HAMACA promouen instàncies de pensament entorn del vídeo experimental des de múltiples àrees del coneixement, metodologies i aproximacions en vincle amb investigadores i grups d'estudi tant independents com institucionals.

HAMACA coordina, recolza i participa en processos de socialització del coneixement, promou trobades, programes de formació i recursos pedagògics, així com altres formes de treball que recolzen la recerca, divulgació i treball d'investigació. Gràcies al finançament públic i a acords institucionals, HAMACA també impulsa convocatòries de suport a la recerca.

Amb l'objectiu de continuar expandint i afectant el pensament sobre la imatge en moviment, el 2023 s'inaugura HAMACA Publicacions, una sèrie d'edicions digitals que recullen els treballs d'escriptura resultat de les diverses convocatòries impulsades des de 2022 per la plataforma. Així, cada convocatòria de recerca vinculada a processos d'escriptura podrà socialitzar les seves investigacions a través de documents de lliure descàrrega i transferència.

HAMACA-EQZE és una convocatòria de recerca dirigida a alumni de l'Elías Querejeta Zine Eskola que busca promoure i impulsar la recerca aplicada sobre l'actualitat de l'arxiu audiovisual. Iniciada al 2023, dona suport a projectes desenvolupats per generacions emergents amb la finalitat d'habilitar un espai de treball i pensament crític sobre fenòmens i polítiques de l'arxiu que requereixin ser atesos. Tot això amb la pretensió de nodrir, visibilitzar i posar en valor el pensament contemporani entorn dels processos de memòria en l'àmbit del vídeo, en relació al dispositiu i/o el fons Hamaca i sobre temàtiques com: ecologies i tecnologies de l'arxiu; historiografia dels mitjans; polítiques d'arxivar; circulació i accessibilitat; o narratives. Aquesta publicació presenta el projecte seleccionat en la seva segona edició, enfocada a col·laborar amb el grup de treball a càrrec de l'actualització de les taxonomies de l'arxiu Hamaca:

Una revisió taxonòmica des dels col·lectius queer, LGTBIQA+ i transfeministes. Creació d'un glossari.

Julia Cortegana (Sevilla, 1995)

Julia Cortegana és una cuidadora de pel·lícules independent. Va cursar el màster en Cinematografia a la Universitat de Còrdova on, interessada per la crítica i la recerca cinematogràfica, va dedicar la seva recerca en el líric i el materialista de les pel·lícules de Vittorini de Straub-Huillet. Ha realitzat pràctiques a la Filmoteca d'Andalusia, tractant material fílmic domèstic en petit format, i és aquí on es va enamorar de l'ofici arxivístic i de la preservació de materials fotosensibles. Així, va realitzar els seus següents estudis de postgrau en Arxiu a l'Elías Querejeta Zine Eskola, on va desenvolupar el projecte col·laboratiu de preservació de les pel·lícules experimentals en 8mm d'Eugenio Granell, en col·laboració amb el CGAI (Filmoteca de Galícia); labors de digitalització del fons Cinenova Feminist Film + Vídeo (LUX, Londres); i el seu projecte de recerca: "El cos, la còpia i la màquina: els afectes. Gestos de la impressió òptica al cinema experimental fet per dones". Actualment, és membre del col·lectiu de comissariat i reflexió de la imatge amb perspectiva de gènere HYKSOS i forma part de l'equip de La Digitalizadora de la Memoria Colectiva, dedicat a la digitalització i difusió dels arxius audiovisuals de col·lectius socials a Andalusia.

- 1 Una revisió
- 2 Una revisió taxonòmica
- 3 Una revisió taxonòmica des dels col·lectius
- 4 Una revisió taxonòmica des dels col·lectius
queer, LGTBIQA+ i transfeministes
- 5 Creació d'un glossari

1

Una revisió

L'arxiu no és, ocorre.

ARCHIVAR. «Introducción», Jorge Blasco

1

Una revisió

En l'arxiu d'Hamaca, basat en una cerca per un sistema de taguejat, el terme **qüestions de gènere** conté 96 vídeos relacionats, i no obstant això les idees, narratives, identitats que es troben en aquests vídeos poden estar molt allunyades entre si. Aquest article acompanya els resultats d'un projecte de revisió taxonòmica de l'arxiu Hamaca al 2024, en el marc de la beca de recerca aplicada en arxius HAMACA>EQZE i en col·laboració amb un grup de investigadorxs, estudiants, artistes i activistes queer de diferents punts de l'estat espanyol.

Aquest projecte parteix de la col·laboració entre l'equip d'Hamaca i Ros Murray, docent i investigadora especialitzada en cinema i vídeo queerfeminista, que realitzen una recerca sobre el sistema d'etiquetatge amb el qual estava operant Hamaca per a catalogar i descriure els vídeos del seu arxiu. I és aquí, on comença la meva participació aportant l'activació de la comunitat queer.

La base de dades d'un arxiu posseeix el potencial d'estar en constant revisió, actualitzant-se i fomentant una relació crítica amb el món que descriu. Aquest procés de revisió contínua dona forma a una ideologia arxivística dinàmica i viva. En la introducció del llibre

“ARXIVAR”, editat per la Virreina, Centre de la Imatge, Jorge Blasco comenta:

«Tots els autors conclouen que els arxivers contínuament reformulen, reinterpreten i reinventen l'arxiu. Aquestes performances d'arxiu representen un poder sobre la memòria i la identitat, sobre les maneres fonamentals en què la societat busca pistes documentals sobre d'on ha vingut i cap a on pot anar. (Blasco, 2017, p. 12).»

Els arxius, per la seva pròpia naturalesa, s'han assentat com un agent de coneixement per al *futur*, i és precisament la qüestió del *poder* la que serveix com a motor per a la revisió arxivística permanent. Jaques Derrida ho exposa al *Mal de Archivo. Una Impresión Freudiana*:

«El problema de l'arxiu no és, repetim, una qüestió del passat [...sinó] una qüestió del futur, la qüestió del futur en si mateixa, la qüestió d'una resposta, d'una promesa i d'una responsabilitat pell demà. L'arxiu: si volem saber el que haurà significat, només ho sabrem en temps esdevenidors.» (Derrida, 1995, p. 36)

En ser conscients de la seva recepció a futur, els arxius hauran de ser sensibles a les definicions, idees i conceptes que poden estar en permanent evolució. Els canvis històrics, juntament amb l'emergència de noves reflexions filosòfiques i socials, creen escenaris en els quals els arxius han de ser flexibles i adaptar-se. Aquesta adaptabilitat no sols respon a l'evolució de les necessitats socials i culturals, sinó que també està influenciada per la voluntat política i ideològica dels qui gestionen i mantenen els arxius.

Aquells arxius conscients del seu valor social, fent pròpies les transformacions del context, han estat denominats “arxius crítics”. Nombroses iniciatives han seguit aquesta línia de pensament arxivístic, replantejant les seves posicions de poder, per la qual cosa ja existeixen com un camp acadèmic propi: estudis crítics d'arxius [critical archival studies]. En l'any 2017 es va publicar a la revista *Journal of Critical Library and Information Studies* un article de Michelle Caswell i Ricardo L. Punzalan que descriu aquest camp d'estudi, situant-lo

com una disciplina acadèmica que ha de ser reconeguda dins de les institucions arxivístiques i que proporciona eines per a abordar les qüestions del poder arxivístic:

«Com a camp i professió acadèmics, els estudis crítics d'arxius [critical archival studies] amplien l'abast del camp més enllà d'una orientació interna centrada en la pràctica i construeixen una postura crítica respecte al paper dels arxius en la producció de coneixement i diferents tipus de narratives, així com en la construcció d'identitat.» (Caswell, L. Punzalan, 2017, p. 2)

Prendre consciència sobre el poder que tenen els arxius en la memòria i la identitat és un pas clau per a establir una posició situada i crítica, reformulant, una vegada i una altra, les descripcions dels objectes arxivats. Els avanços en els estudis dels camps socials permetran mirades decolonials, feministes o antiracistes (entre altres), impugnant el saber hegemònic, i per tant, comporten una crítica a la pràctica arxivística, que fins i tot pot arribar a desafiar els estàndards d'arxiu i documentació. Això obre la possibilitat que els arxius crítics donin resposta a lògiques patriarcals, colonials i capitalistes de la disciplina arxivística clàssica i governamental (com la jerarquia taxonòmica o l'ús de termes merament descriptius de l'imaginari de la normativitat). Seran els arxius crítics els que decideixin trencar amb aquestes lògiques i contextualitzar els seus elements d'una forma contrahegemònica, obrint el ventall del que serà la memòria col·lectiva.

Els arxius audiovisuals juguen un paper fonamental en la construcció de la memòria i la identitat. Giovanna Fossati, Floris Paalman i Eef Masson, descriuen a *Introduction: Activating the archive* els arxius audiovisuals com «un instrument de política cultural que no segueixen els models arxivístics ideals» (2021, p.19), ja que no existeix una única forma autoritzada de catalogació per a totes les variants de la producció audiovisual. A l'haver usos diferents del dispositiu cinematogràfic, l'estàndard de catalogació de les bases de dades del cinema industrial pot no ser l'adequada per a produccions audiovisuals realitzades sota altres criteris i amb altres intencions. Gràcies a la

joventut del propi dispositiu, aquesta falta d'estandardització permet la llibertat metodològica, de manera que cadascun d'aquests arxius pot ajustar la seva pràctica arxivística a les seves preferències. Aquesta llibertat convida al qüestionament i a l'experimentació en la disciplina arxivística, i per tant, a la posició ideològica del propi arxiu.

El catàleg d'Hamaca, custòdia un ampli espectre de vídeos experimentals que aborden, en el seu contingut i des d'una posició reflexiva i crítica, diferents temes socials. Vists des de la disciplina artística, juguen amb la forma i amb mètodes experimentals per a descriure, bé sigui des de l'assaig, el documental o l'especulació ficcional, contextos i identitats marginalitzades per la història institucional. Davant aquesta mena de contingut, Hamaca, com a arxiu d'audiovisual experimental, decideix replantejar el sistema de catalogació i cerca dins del seu arxiu, posant en dubte la seva estructura original per a adaptar-se als canvis promoguts per comunitats activistes i de recerca en diferents àmbits.

Aquesta metodologia i la seva consciència sobre la política cultural, d'acord amb els continguts crítics del seu arxiu, ens porta a fi de la pròpia revisió: *què és exactament el que s'ordena / el que es revisa?*

Des del seu sistema d'etiquetatge per a descriure els vídeos, HAMACA ha començat un exercici d'actualització, revisió i reflexió sobre les seves pròpies paraules clau. Aquestes que s'utilitzen per a identificar la temàtica o la forma de cada vídeo. Aquestes que els situaran en un mapa històric i social. Aquestes que donaran visibilitat a realitats i idees contrahegemòniques. La revisió s'enfoca en l'observació, anàlisi i posada en comú sobre aquestes paraules (en si mateixes i en relació amb altres), i, com bé saben els arxivistes i els estudiosos de l'arxivística, nomenar és una manera de legitimar. «Nomenar és poder. Nomenar és una manera de demarcar, definir, delinear i aprofitar.» (Caswell, L. Punzalan, 2017, p. 3). Aquest punt de partida permet reconfigurar les relacions entre els conceptes que constitueixen el "cos" d'informació i, així, l'operativitat dels arxius com un instrument polític.

2

Una revisió

taxonòmica

Qui no parla el llenguatge del meu arxiu.

ARCHIVAR. «El acceso al transgénero. El deseo de lógicas archivísticas (¿más?) queer», Rawson, K. J.

2

Una revisió

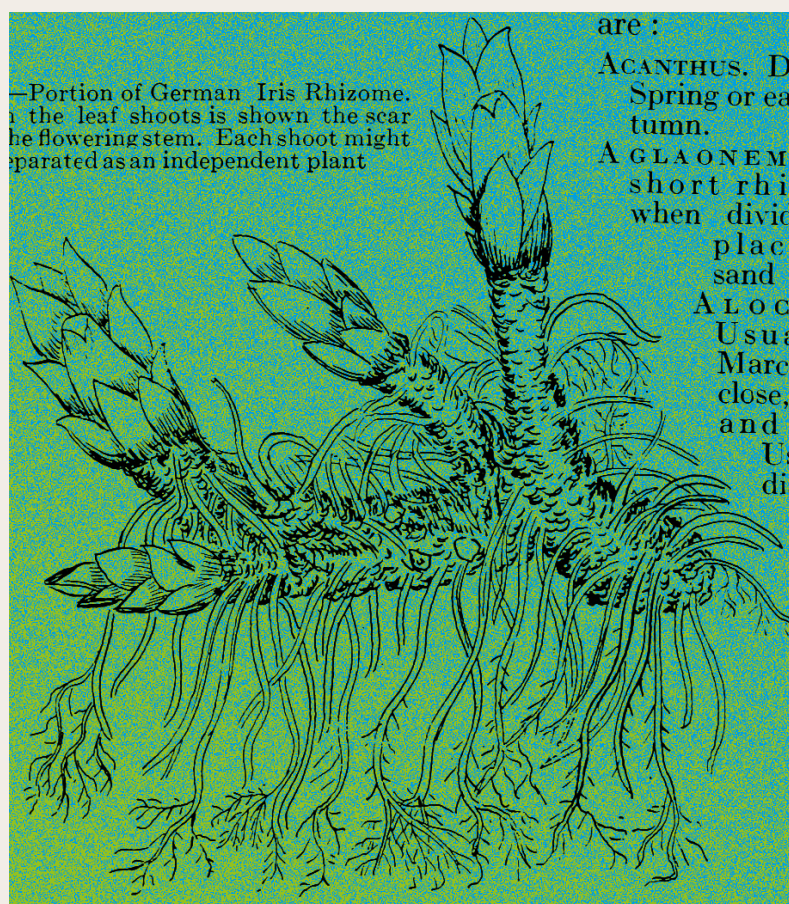
taxonòmica

La taxonomia d'un arxiu es correspon amb la relació jeràrquica que hi ha entre les paraules utilitzades per a l'exercici de catalogació. La taxonomia tradicional és un mètode de classificació jerarquitzat i sistemàtic, i a més planteja problemes provinents del seu origen en la classificació d'organismes biològics. De fet, igual que ocorre amb les idees del *món humà*, les espècies s'han diversificat en variables fenotípiques i s'han desenvolupat estats intermedis d'organismes que compliquen la identificació i classificació. Aquests mètodes subestimen la complexitat de la variabilitat, i en ser aplicats en els arxius, poden limitar la nostra comprensió del món i de la nostra història.

En contrast, el concepte de *rizoma* proposat per Gilles Deleuze i Félix Guattari a *Mil mesetas: Capitalismo y esquizofrenia* (1980) ofereix una resposta alternativa. A diferència del "arbre" (taxonòmic) que té una estructura jeràrquica amb un tronc central i ramificacions, el rizoma s'estén horitzontalment i pot créixer de manera no lineal, ramificant-se i connectant diferents punts de manera aleatòria o inesperada, on les connexions entre elements no segueixen un ordre predeterminat, permetent múltiples entrades i sortides. Aquesta metàfora ajuda a imaginar altres formes d'organització i de pensament

que siguin capaços d'abordar els estats *intermedis*, complicant les relacions entre les etiquetes com a elements fonamentals de catalogació i situant-les al mateix nivell ($n-1$):

«Veritablement no n'hi ha prou amb dir Visca el múltiple!, encara que ja sigui molt difícil llançar aquest crit. Cap habilitat tipogràfica, lèxica, o fins i tot sintàctica, bastarà per a fer que se senti. El múltiple cal fer-ho, però no afegint constantment una dimensió superior, sinó, al contrari, de la forma més simple, a força de sobrietat, al nivell de les dimensions de què es disposa, sempre $n-1$ –només així, sostraiant-lo, el “Un” forma part del múltiple–. Sostreure l'única cosa de la multiplicitat a constituir: escriure a $n-1$. Aquest tipus de sistema podria denominar-se rizoma.» (Deleuze, Guattari, 1980, p.12)

Imatge del llibre “Commercial plant propagation: an exposition of the art and science of increasing plants as practiced by the nurseryman, florist and gardener” (1918, p.84). Llicència CC 0. Public Domain. Recuperat de: <https://www.flickr.com/photos/internetarchivebookimages/20674756751/in/photostream/>

El que s'ha plantejat des de l'arxiu d'Hamaca és revisar la seva taxonomia alineada amb les metodologies dels arxius crítics i obrir preguntes respecte a la visibilització, l'accessibilitat i la imposició d'estàndards arxivístics.

D'una banda, l'horitzontalitat en la revisió taxonòmica (reduir els elements de catalogació al nivell 1 de Deleuze i Guattari) planteja un problema fonamental respecte a la visibilització dels termes. Quan no hi ha una jerarquització, l'accessibilitat a les etiquetes no segueix un ordre lineal, sinó que depèn d'una exploració en un mapa bidimensional que pot arribar a ser confús per a les persones interessades en un arxiu. És per això que s'ha adoptat un sistema de camps, amb un títol específic per a cadascun d'ells, en una formació de grups de significat.

El sistema de catalogació semàntica anterior a la revisió, partia d'una jerarquització en etiquetes primàries, secundàries i terciàries. Durant el procés de revisió, s'ha substituït la catalogació per etiquetes jerarquitzades per la formació de grups de significat. Per a això, s'han proposat quatre pilars fonamentals de la catalogació: **llenguatge audiovisual**, **matèries**, **llocs** i **noms propis**, com a camps per a reestructurar les etiquetes preexistents. Aquests quatre grups principals dibuixen una estructura taxonòmica en la qual es fusiona l'arbre amb el principi de rizoma. Un arbre de quatre troncs, o un mapa de quatre punts cardinals que pretén garantir el principi d'accessibilitat, sense deixar de costat el caràcter expansiu de rizoma, la ramificació de l'arrel. Dins del grup **matèries**, s'han format una gran quantitat de grups (o famílies semàntiques), emmarcant grups categòrics preexistents del cos d'informació compost per l'arxiu Hamaca, i establint una xarxa de connexions per proximitat. Per exemple, una de les famílies semàntiques és **política**, que estableix connexions amb una gran varietat de paraules, encara que cadascuna d'elles també funciona de manera independent i correlacionada.

Per a decidir com dividir els elements en les diferents famílies, s'ha tingut en compte la problemàtica de l'accessibilitat. La multiplicat de veus i de possibles perfils investigadors que poden acostar-se

a l'arxiu pensaran de maneres distintes les seves cerques i, per tant, és impossible arribar a una coherència concorde a tots els subjectes en l'organització de l'arxiu. Cal prendre decisions, la qual cosa implica un exercici de política cultural. K. J. Rawson el problematitza en el seu article *El acceso al transgénero. El deseo de lógicas archivísticas (¿más?) queer*:

«Encara que els arxivers poden esforçar-se perquè el llenguatge dels seus arxius s'ajusti en la major mesura possible al llenguatge que usaran els investigadors, aquest objectiu no és apolític. Aconseguir que els arxius i els investigadors parlin el mateix idioma és una tasca delicada i, en certa manera, impossible. No obstant això, tractar de donar resposta a la pregunta “qui no parla el llenguatge del meu arxiu” hauria de ser un motiu seriós de preocupació per als arxivers.» (Rawson, 2017, p.109)

La base des de la qual s'han pres aquestes decisions parteix, precisament, de l'esperit polític d'Hamaca. S'han pres decisions que poden entrar en conflicte amb part de l'hegemonia cultural. Què ocorre quan es posiciona **família** prop de **cos** ? Com podem ordenar les qüestions feministes i les qüestions queer? Quant pot abordar el grup **política** ? A la pregunta “qui no parla el llenguatge del meu arxiu” se li dona resposta a través d'una exploració rizomàtica, de manera que les persones que s'acostin per primera vegada a l'arxiu d'Hamaca poden tenir l'opció d'explorar els conceptes en un mapa de proximitat, que reflecteix visualment el seu cos complet d'informació. És aquí on es donen els descobriments i s'activen les paraules per a oferir idees contrahegemòniques. A més, la interfície permet la cerca a través de filtres basats en els diferents camps establerts a nivell semàntic, la qual cosa implica una qüestió de jerarquia subvertida per a l'accessibilitat. La problemàtica d'accessibilitat, per tant, s'aborda des de l'agrupació semàntica catalogada al mateix temps que des dels principis rizomàtics, oferint totes dues opcions.

La presa de decisions i els seus resultats poden xocar, no obstant això, amb la problemàtica de la imposició dels estàndards governamentals arxivístics. Respecte a l'ordenació dels arxius, la solució

bilateral entre el mapa de conceptes i la cerca filtrada ofereix una resposta a l'experiència de li usuari, atorgant-li agència per a navegar per l'arxiu com consideri, però les paraules que trobarà per a definir els continguts són les proposades pel propi arxiu. Això implica un problema fonamental: quines són les paraules oportunes per a descriure realitats alienes a les dels membres d'un equip arxivístic? Com podem definir el que no coneixem des de l'arxiu? Quina és la metodologia adequada per a la seva definició?

Per a respondre a aquestes preguntes es proposa incorporar una **metodologia participativa i comunitària**, ja practicada per diferents iniciatives dels arxius crítics. Aquesta metodologia busca el coneixement de les experiències corporals i la reflexió d'aquelles persones que han encarnat els qüestionaments que aquest procés intenta abordar. En involucrar a comunitats d'activistes, investigadorxs, artistes i creadorxs en els processos de catalogació, es busca construir una taxonomia que no sols sigui teòricament sòlida, sinó també rellevant i representativa de les experiències i narratives, en aquest cas, contingudes en l'arxiu Hamaca.

3

Una revisió

taxonòmica

des dels col·lectius

*Com se seleccionen,
contextualitzen i
interrelacionen
els materials d'arxiu?
Qui els interpreta i
en nom de qui?*

*Introduction: Activating the Archive. The moving image,
Paalman, F., Fossati, G., & Masson, E.*

3

Una revisió

taxonòmica

des dels col·lectius

En la Revista *Moving Image*, l'article *Introduction: Activating the archive* de Giovanna Fossati, Floris Paalman i Eef Masson parteix d'una pregunta molt concreta que aborda la problemàtica de la imposició en els arxius: «Com se seleccionen, contextualitzen i interrelacionen els materials d'arxiu? Qui els interpreta i en nom de qui?» (2021, p. 3).

Aquestes qüestions subratllen la responsabilitat social dels arxius i com, emmarcats en contextos institucionalitzats com a pràctica fonamentalment governamental, estan tancats a integrar/escotar la veu de la ciutadania, complexa i heterogènia. Els cossos d'informació que componen els arxius institucionals, poden ser entesos com a *sistemes de coneixement* (Michel Foucault, *La arqueología del saber*, 1969) i com a consigna d'autoritat (Jacques Derrida, *Mal de archivo. Una impresión freudiana*, 1995). Quan l'arxiu no es reinterpreta, o es reinterpreta únicament per institucions públiques o privades sense intervenció comunitària de la ciutadania, s'està deixant com a llegat la consigna d'autoritat governamental, en un sistema de coneixement únic, sense legitimitat d'organització, interpretació o contextualització del coneixement comunitari.

No obstant això, la pràctica arxivística té com a premissa principal l'ètica orientada al bé comú, promovent el tractament del patrimoni (en aquest cas audiovisual) com un agent de construcció de la memòria col·lectiva i no merament com a evidència del passat. Per aquesta raó han sorgit les diferents pràctiques de col·laboració entre arxius i ciutadania. Salerno i Rigney ho introdueixen en *Archiving activism in the digital age* com una qüestió vigent, que parteix d'una preocupació des de la professionalitat arxivística:

«Han anat sorgint noves formes de col·laboració entre arxivers i ciutadans juntament amb un examen de consciència crític sobre si el professionalisme en l'arxiu és compatible amb el compromís per les causes.» (Salerno, Rigney, 2024, p. 17)

La funció dels arxius audiovisuals en la construcció identitària és primordial per a la seva legitimitat i estableix una vinculació estreta entre els continguts preservats i la vida social i comunitària. Per a poder sostenir aquesta premissa, Fossati, Paalman i Masson entenen aquesta obertura, fins i tot, com una necessitat:

«La pràctica arxivística, i específicament l'accés als arxius, necessita una transició per a convertir-se en un procés comunitari: un gestionat per les mateixes comunitats a les quals serveix.» (Paalman, Fossati, Masson, 2021, p.4)^[1]

Fossati, Paalman i Masson contextualitzen aquesta premissa en els simposis, conferències i articles basats en les teories dels arxius crítics, i que han promogut una discussió oberta sobre la responsabilitat social dels arxius audiovisuals, incloent-hi la conferència internacional de Eye Film Museum (Amsterdam) de 2018 “Activant l'arxiu: Col·leccions Audiovisuals i Compromís Cívic, Dissidència Política i Canvi Social” [Activating the Arxive: Audio-Visual Collections and Civic Engagement, Political Dissent and Societal Change]; el “Simposi de Pel·lícules Òrfenes” [Orphan Film Symposium]; “Radicals” [Radicals], organitzat per la Universitat de Nova York; i el Museu del Cinema Austríac en 2019; o l'article “Arxiu/Contra-Arxiu” [Arxive/Conter-Arxives] publicat en la revista artística canadenca *PUBLIC*. En recopilar les idees dels debats proposats en el seu article, Fossati, Paalman i Masson aconsegueixen

1. Paalman, F., Fossati, G., & Masson, E. (2021). *Introduction: Activating the Archive. The moving image*, 21(1-2), 4.

fer una anàlisi exhaustiva identificant temàtiques, reptes i diferents aproximacions sobre la responsabilitat dels arxius audiovisuals, situant en un mapa comú les diferents pràctiques que activen propostes socials i polítiques i que han tingut representació en aquestes trobades i publicacions.

Les pràctiques contrahegemòniques dels arxius audiovisuals han estat moltes, i amb mètodes i propòsits diferents. Per a explicar aquesta diversitat, s'ha construït una terminologia pròpia que designa aquestes diferències entre els arxius participatius / contrahegemònics / activistes, arribant a situar-se com a pràctiques reconegudes pel prisma dels arxius crítics. Algunes dels vessants han estat:

Arxiu viu (Living archive): És citat a *Introduction, Activating the Archive* (Paalman, F., Fossati, G., & Masson, E.) i a *Constituting an Archive* (Hall, S.) com aquells arxius que es contradiuen amb la idea, fantasiosa, d'integritat, del complet. La qüestió viva dels arxius implica que estarà en constant evolució i que no pot donar-se per finalitzat. Posa èmfasi en la qüestió del present, en una tensió crítica amb el passat. Els arxius vius són continus, oberts, inacabats. És un terme introduït per l'Arxiu d'Artistes Visuals d'Àfrica i Àsia [African and Asian Visual Artists Archive], en 1997.^[2] Un exemple d'arxiu viu és l'Arxiu de Cinema Panafricanista [Pan-African Cinema Archive] dirigit per June Givanni, amb seu a Londres.

2. Paalman, F., Fossati, G., & Masson, E. (2021). *Introduction: Activating the Archive. The moving image*, 21(1-2), 16.

Anarxiu [Anarchive]: Es refereix a les pràctiques arxivístiques alternatives, encara que és un terme que difereix entre diferents línies de l'acadèmia. S'utilitza normalment per a denominar projectes que estiguin basats en una lògica de pluralitat adequada per a manejar esdeveniments i moviments de "sensacions basades en el temps", en lloc d'en principis de propietat, control administratiu o procediments prescrits (Paalman, Fossati, Masson, 2021, p.5). Un exemple clar és el *Anarchive* (www.anarchive.net) un arxiu digital d'art contemporani a Dijon, França, que en lloc d'utilitzar metodologies arxivístiques tradicionals, s'acosta a les obres d'art intentant generar noves relacions entre continguts i artistes, al mateix temps que realitzen una recerca historiogràfica crítica sobre les obres.

Contra-arxiu [Counter-archive]: Es refereix a projectes arxivístics basats en la pràctica comunitària, contracultural i política. Des del Eye Film Museum, es duu a terme el projecte *Arxiu/Contra-arxiu* [Archive/Counter-Archive], que es dedica a la preservació audiovisual d'arxius de pobles indígenes, comunitats negres, dones, LGT-BIQA+ i comunitats migrants al Canadà.^[3] El projecte no es dedica únicament a la preservació en els diferents casos amb els quals treballa, sinó que activa a les comunitats i dona suport tècnic i professional per a escriure les històries després dels continguts.

3. <https://counterarchive.ca/welcome>

Arxius dinàmics [Dynamic archives]: És un terme utilitzat per a parlar d'aquells arxius que s'han enfrontat a reptes socioeconòmics i fan acrobàcies metodològiques per a poder mantenir-se, adaptant-se a les circumstàncies i interaccionant amb comunitats. Aquest terme el va incloure Juana Suárez per a descriure la situació de molts arxius audiovisuals a Llatinoamèrica, entre 1949 i 1984 (Fossati, Paalman, Masson, 2021, p.18). Els Arxius Dinàmics tenen el potencial de complir una funció social fora de les lògiques frontereres. Davant la falta de recursos i d'interès en la preservació per part de diferents governs, les persones responsables dels arxius audiovisuals han trobat metodologies contrahegemòniques que han suposat la ruptura amb la idea de pàtria, com Asli Ozgen i Elif Roentgen-Kaynakçi, en estudiar el cas de la Cultura Cinematogràfica Otomana [Ottoman Cinema Culture].

La col·laboració entre la ciutadania i la professionalitat arxivística no va en una única direcció (els arxius que obren la porta al poble) sinó que també s'han donat pràctiques arxivístiques “no professionals” en entorns activistes amb l'objectiu de preservar una memòria que no havia estat contemplada dins de les institucions. Aquest pot ser el cas de l'**Activisme arxivístic [Archiving Activism]**, que implica la creació d'arxius com a part integral de l'activisme social i polític. Aquests arxius no sols documenten moviments polítics i socials, sinó que també es construeixen com a part d'aquests moviments. Un exemple d'impuls arxivístic en cercles activistes pot ser la comissió d'arxiu del 15M a Madrid, 2011, la funció del qual era la de salvaguardar, preservar i documentar el moviment i els objectes (pancartes,

escultures, etc) produïts per l'Acampada Sol, durant l'ocupació de la Porta del Sol, amb l'objectiu que no fossin destruïts o deteriorats per la policia. Després de les manifestacions, es va convertir en un arxiu físic: Arxiu 15M, portat per *Sociedad Civil en Movimiento*, sota la premissa “perquè no s'oblidi” (Salerno, Rigney, 2024, p.17).

Aquestes propostes obren al poble / comunitat / col·lectius activistes les portes dels arxius, desafiant la visió de la història única i proposant una desconstrucció dels límits entre el privat i el públic, la qual cosa permet a qualsevol persona interessada a complicar la “història única”. Són exemples de sistemes de coneixement compartits, des de la base social, per a situar la pràctica arxivística com una pràctica amb agència, que s'activa per al bé comú. La participació de comunitats subrepresentades en pràctiques de recopilació, preservació i accessibilitat permetran crear significat. «Els arxius s'han convertit en llocs sense tancament, dinàmics, on la qüestió de què es preservarà està sempre vinculada al valor social en l'aquí i ara, on el significat es produeix, en comptes de ser estàtic.» (Paalman, Fossati, Masson, 2021, 11).

Aquest *significat produït*, trenca amb la idea d'història única, però també amb el binomi *teoria i pràctica*. El coneixement és ara produït fora de les institucions i fora dels marcs que es van construir amb interessos colonials i albergant un poder unitari per part dels estats. El coneixement és ara una construcció viva, en constant revisió, i que permetrà la construcció de l'arxiu rizomàtic, on la multiplicitat de veus es reflecteix de forma horitzontal, donant resposta a la pèrdua de tota la informació que emergeix en els marges. Aquest principi ajuda, per tant, a construir una nova ontologia de les humanitats. Tal com esmenten Caswell, Punzalan i Sangwand en *Critical Archival Studies: An Introduction*: «La veritable contribució és aquella en la qual utilitzem els estudis d'arxius per a alterar els supòsits ontològics i epistemològics de les humanitats.» (2017, p. 5).

En el seu article, s'introdueixen tres pràctiques que es basen en la teoria crítica i en lents postcolonials, feministes i queer per a oferir noves lectures i marcs historiogràfics, i així, guiar la teoria i

pràctica arxivística. Una de les metodologies introduïdes és la *Queer/ed Archival Methodology* [Metodologia Queer: Q/M], desenvolupada per Jamie Ann Lee, que relaciona el cos d'un arxiu amb les experiències dels cossos queer: «Una Q/M considera el queer com una pràctica i una política de desconeixement, crítica i desafiament de categories estables de col·lecció, record, identitat i idees de pertinença a mesura que s'han encarnat, normativitzat i, sovint, invisibilitzat» (Lee, 2017, p. 8).

Els aprenentatges del queer dins de l'arxiu poden ajudar a trencar les estructures arxivístiques tradicionals, fent un nou repartiment de poder i de construcció de significat a través del cos canviant. Assumint les relacions entre el cos de l'arxiu i el cos de les persones involucrades (el cos com a *matèria* –ossos, carn–, com a recopilació de *significats* a través d'experiències personals –violències, desitjos, traumes, eròtica– i com a *agent social* amb capacitat d'elaborar dinàmiques de relacions), podem establir similituds que subratllin les qüestions epistemològiques darrere dels arxius. En entendre els *cossos d'informació* com a cossos que poden alterar-se, la metodologia arxivística té la capacitat de flexibilitzar-se i adaptar-se al personal, per a afavorir aquesta obertura del coneixement:

«En lloc de témer la inestabilitat dels arxius, la Q/M dona suport al canvi cap a un enfocament més individual i granular de l'arxiu juntament amb l'obertura dels arxivers per a compartir coneixements entre si sobre l'eficàcia dels mètodes, els mètodes mixtos, les pràctiques i les seves implicacions materials en i a través de les comunitats de creadors de registres.» (Lee, 2017, p.9)

En Hamaca, aquesta ha estat, precisament, la nostra posició metodològica. En fer participatiu el procés de revisió taxonòmica (canvis en el cos d'informació de l'arxiu) s'han adoptat pràctiques dels arxius *queer/ed*, utilitzant una Q/M que ha permès una construcció de coneixement col·lectiu, tant en servei de la construcció d'una ontologia de les humanitats com de la representació justa de comunitats queer posant en el centre el cos i els aprenentatges personals.

4 Una revisió taxonòmica des dels col·lectius
queer, LGTBIQA+ i transfeministes

Queer/Cuir.
Sentir(-se) queer.
Arxivar(-se) queer.
Accedir(-se) queer.

*A queer/ed archival methodology: Archival bodies
as nomadic subjects, Jamie Ann Lee*

4 Una revisió taxonòmica des dels col·lectius queer, LGTBQA+ i transfeministes

En la ruptura dels binomis de *teoria i pràctica*, el pensament i experiències queer han estat una base fonamental en la revisió de procediments arxivístics en diferents institucions. Davant la construcció d'un corpus de significat des de les comunitats i col·lectius activistes, la descripció i categorització d'elements relacionats amb polítiques sexuals i de gènere suposa una oportunitat per als arxius de reconfigurar la seva estructura, la visibilització dels seus elements i la seva accessibilitat.

En l'article de K. J. Rawson *El acceso al transgénero. El deseo de lógicas archivísticas (¿más?) queer*, es fa una revisió de tres arxius físics com a casos d'estudi relacionats amb la història queer: els arxius institucionals de base universitària (*National Transgender Library and Archive*, Universitat de Michigan); la Societat Històrica Professional LGTB (*LGBT Historical Society*, San Francisco); i els arxius de base comunitària des d'una residència privada (*Sexual Minorities Archives*, Massachusetts) (2017, p. 106).

Tot i que els tres arxius analitzats contenen elements de la història queer, Trans i LGTBI, en el seu estudi, Rawson desenvolupa com

l'arxiu més petit i amb més llibertat, l'Arxiu de Minories Sexuals [*Sexual Minorities Archives*] (SMA), ha aconseguit una experiència de visita i consulta contrahegemònica dirigida a usuàries queer, seguint el precepte de descobriment i exploració abans que el de cerca avançada. Tenint en compte els principis de la Q/M d'Ann Lee, en aquest arxiu s'estableix una metodologia basada en el plantejament curatorial respecte al seu espai físic, afavorint l'experiència encarnada del descobriment i plantejant un desordre cronològic. És a dir, la Q/M es planteja per a abordar la problemàtica de l'accessibilitat. No obstant això, en la seva autodescripció, la SMA fa èmfasi en la participació de persones de comunitats de minories sexuals dins del seu equip i dels seus programes de residència i formació (<https://sexualminoritiesarchives.wordpress.com/about-us/>), per la qual cosa existeix, a més, un component d'aprenentatge epistemològic dels cossos no normatius que afavoreixen al disseny d'aquesta experiència queerizada (queer/ed) de visita, consulta i curaduria.

En el cas institucional de la Biblioteca i Arxiu Nacional Transgènere [*National Transgender Library and Archive*], l'experiència és completament diferent. Mentre que l'accessibilitat a investigadors queer es fa difícil per la configuració dels espais físics (com els banys segregats per sexe), els sistemes de catalogació i d'etiquetatge dels seus arxius tenen, no obstant això, pràctiques innovadores i participatives via online. Enfrontant-se al problema dels contextos canviants, especialment en els marcs teòrics relacionats amb comunitats marginalitzades, la solució que ofereix aquest arxiu governamental és un sistema d'etiquetatge obert, de manera que les usuàries puguin nomenar en l'etiquetatge de l'arxiu, la qual cosa «permet que es produeixi un discurs diferent, un mode de discurs arxivístic distint al del model, tan rígid, de categories descriptives estandarditzades» (Rawson, 2017, p. 106).

L'obertura a la participació del públic en la classificació i descripció dels continguts a la Biblioteca i Arxiu Nacional Transgènere es deu a les circumstàncies canviants que han obligat aquesta institució a adoptar aquesta postura. Els seus plantejaments manquen d'un suport directe de les comunitats queer, la qual cosa ha generat incertesa

sobre la nomenclatura adequada. No existeix una manera estandarditzada sobre com nomenar en relació a comunitats contrahegemòniques. Aquest desafiament és, precisament, un dels aspectes més problemàtics, interessants, enriquidors i estudiats dins de les experiències i teories queer: la qüestió de *com nomenar*.

L'acte de nomenar els fenòmens, culturals, canviants i amb agència pròpia, no és només una qüestió semàntica o lingüística. És una qüestió de poder (la qüestió del nostre punt de partida). La capacitat de definir i nomenar diferents realitats socials comporta el control de la seva interpretació i enteniment. En el context de la teoria queer, aquest poder és especialment rellevant a causa de la naturalesa fluida i sovint marginada de les identitats i experiències queer. En *Barbarismos Queer y otras esdrújulas* (Eds. R. Lucas Platero Méndez, María Rosón Villena, i Esther Ortega Arjonilla) s'introdueix la importància dels plantejaments queer en relació amb la nomenclatura, «ens interessa la perspectiva queer perquè suposa un qüestionament, una mirada crítica que es fixa en els processos d'apropiació i descontextualització dels fenòmens que ens afecten, i que sovint no tenen ni nom.» (Platero Méndez, Rosón Villena, Ortega Arjonilla, 2017, p. 13).

Per a posar en pràctica aquestes teories sobre l'arxiu, en el procés de revisió taxonòmica d'Hamaca hem convocat a un grup de persones compromeses a nivell polític amb col·lectius queer, LGTBIQA+ i transfeministes, que han portat la metodologia arxivística a la seva experiència personal, i han creat *significat* des d'un coneixement epistemològic, que servirà per a descriure els objectes dins d'un arxiu.

Aquesta descripció dels objectes (en aquest cas, videogràfics), es basa, també, en un sistema d'etiquetatge. Les *etiquetes* (o *tags*) poden ser vistes com a punts d'accés, els quals funcionen com a punts d'interacció entre objectes de l'arxiu i que tenen una definició pròpia. Serveixen per a completar el cos d'informació d'una col·lecció (o fins i tot d'un conjunt de col·leccions), generant un univers de coneixement interrelacionat i facilitant la visió rizomàtica.

No obstant això, alguns -o tots- els punts d'accés poden ser *agents* [agents], paraules amb identitat pròpia, història i cos de coneixement.

Normalment seleccionats i definits per l'equip de l'arxiu, els agents han estat la forma en la qual s'ha practicat el poder de la nomenclatura, com [agency] dels termes relacionats amb un ítem d'arxiu. En expandir la noció d'agent a les etiquetes, podem elaborar una actualització dels significats de les paraules que hem utilitzat per a etiquetar, i que l'etiquetatge ja no sigui un sistema inamovible, sinó activat per la comunitat.

Un exemple d'activació de les descripcions arxivístiques a través d'agents es dona en La Digitalizadora de la Memoria Colectiva^[4], encara que els agents són creats per l'equip d'arxivistes, la *descripció d'agents* és redactada en primera persona pels protagonistes de cada col·lecció, la qual cosa els permet autodefinir-se, sense intervenció de les persones alienes als seus propis contextos. És a dir, la descripció d'agents es converteix en una Q/M participativa. La funció de l'equip d'arxivistes és facilitar una mediació per la qual s'acosta la pràctica arxivística als participants a través de formularis, entrevistes o versions simplificades de fulles de descripció. En tenir agència per a poder nomenar-se i descriure's, la problemàtica sobre com nomenar és resposta pels cossos que han experimentat els continguts a descriure (idees, moments històrics, vivències quotidianes, aprenentatges activistes i d'organització assembleària, etc.).

4. Arxiu digital de moviments socials i barris a Andalusia, seguint una metodologia participativa de digitalització i descripció de les diferents col·leccions. Veure més a <https://ladigitalizadora.org/>

Aquesta funció de les etiquetes com a agents pot servir d'ajuda per a poder nomenar les realitats i experiències relacionades amb la política sexual i de gènere. Durant aquest procés de revisió, el meu camp de recerca ha estat centrat en aquest petit calaix de sastre, obrint-ho i ordenant-ho per a identificar amb més precisió i de manera més justa les realitats socials, fenòmens culturals i identitats darrere d'aquests vídeos.

Així, aquest procés de recerca ha elaborat una Q/M, una obertura de l'arxiu d'Hamaca a col·lectius queer, LGTBIQA+ i transfeministes per a fer una crítica a l'etiqueta **qüestionis de gènere**, reetiquetar una selecció de vídeos i elaborar un glossari de termes que actualitzen i amplifiquen els significats de les qüestions debatudes en comú. Amb la inclusió de la comunitat queer en l'arxiu, i tenint agència per a

nomenar les seves pròpies experiències i les realitats socials després d'aquestes, l'experiència personal formarà part de la construcció d'una nomenclatura i, per tant, es reparteix el poder de representació. El glossari, realitzat de manera col·laborativa i oberta, serveix per a acompanyar a l'arxiu, aclarint les posicions des de les quals s'han decidit aquests termes com a agents o etiquetes, que formen part del cos de l'arxiu. Aquest registre serveix, a més, com un exercici que permet a futures arxiveres d'Hamaca conèixer el lloc des del qual es van revisar els vídeos amb característiques **queer**, **LGTBIQA+** i **transfeministes**, trencant aquesta progressió temporal lineal i obrint un diàleg respecte al futur. És a dir, la creació del glossari col·lectiu ha estat una Q/M que inclou la participació de col·lectius, la crítica a la pròpia estructura arxivística, la reflexió respecte a una part (molt petita) dels continguts i la capacitat de revisions futures.

5

Creació d'un glossari

Les definicions són punts de partida vitals per a la imaginació. El que no podem imaginar no pot arribar a existir. Una bona definició marca el nostre punt de partida i ens permet saber on volem arribar.

Todo sobre el amor: Nuevas perspectivas, bell hooks.

5

Creació d'un glossari

En aquesta recerca, part del procés de revisió taxonòmica, he realitzat una consulta a diferents perfils participants, incloent-hi **investigadores universitàries, estudiants, col·lectius ciutadans i organitzacions arxivístiques autogestionades**, que posseeixen un ampli coneixement sobre polítiques sexuals i de gènere. Aquest exercici de consulta s'ha plantejat des d'una posició *situada*, entenent els ritmes i capacitats de col·laboració flexibles, evitant dinàmiques que poguessin resultar demandants o exigents per a les persones que volguessin participar i que es troben en una situació de precarietat, amb diferents càrregues laborals i personals. Ha sigut important crear un ambient en el qual els participants es poguessin sentir lliures d'aportar allò que volguessin des del coneixement propi, i participar en la mesura en la qual consideressin oportuna. És a dir, **han tingut el poder de decidir la forma de la seva participació i els continguts a tractar**. D'aquesta manera, evitem el conflicte de la imposició des de la institució, plantejat per Fossati, Paalman i Masson, i generem un espai on la col·laboració es basi en el plaer de compartir i en l'escolta activa de coneixements i realitats que normalment les institucions arxivístiques clàssiques desatenen.

Han participat Virginia Villaplana, Fran Martin (UCLM), Jero de los Santos, Colectivo Releidas (Asociación DeFrente), Centre de Documentació de Ca la Dona, Asociación Adriano Antinoo, Carmen Muriana (Col·lectiu O.R.G.I.A.), Tatiana Sentamans (Col·lectiu O.R.G.I.A.)

Per a poder generar aquest espai, també ha sigut cabdal garantir un **entorn segur** i construir, a poc a poc, una confiança mútua. En compartir qüestions que afecten directament el cos i que possiblement han estat temes de conflicte intern, decidim organitzar el procés des d'un acostament progressiu, fins a generar l'espai comú i de trobada entre els participants.

Tenint en compte aquestes qüestions, hem desenvolupat una metodologia en dues fases: la primera, de revisió i recopilació de paraules per a la catalogació de les pel·lícules sota el paraigua *qüestionis de gènere*; la segona, de definició d'aquelles paraules que han pogut resultar confuses o que juguen un paper fonamental en la descripció dels vídeos i de l'arxiu.

La primera fase, més propera a la taxonomia de l'arxiu, s'ha desenvolupat des d'un acostament personalitzat, mediant entre els participants i la pràctica arxivística. S'han facilitat eines prèvies a la dinàmica grupal, posant a disposició una selecció de 22 vídeos del catàleg Hamaca inclosa en l'etiqueta **qüestionis de gènere**. D'aquesta llista, s'ha convidat a cada participant a visionar els títols, amb llibertat d'elecció i sense límit quantitatiu, per a garantir flexibilitat en la seva col·laboració. Els títols seleccionats han estat (per ordre cronològic de creació):

GAY NYC (Eugení Bonet, 1977)

Kill your idols (Estíbaliz Sádaba, 1996)

Retroalimentación LSD (Colectivo LSD, 1998)

6 % (Estíbaliz Sádaba, 1999)

El Camino de Moisés (Cecilia Barriga, 2004)

J.Oda a Man Ray (O.R.G.I.A, 2004)

Escenario doble (Virginia Villaplana, 2004)

51 gèneros (Miguel Benlloch, 2005)

La lucha por la libertación del cuerpo de las mujeres
(Erreakzioa-reacción, 2007)

Acción 4: Enmarcando arquitecturas efímeras
(Estíbaliz Sádaba, 2008)

122M! (Julia Montilla, 2008)

Porno vegetal (Lucía Egaña Rojas, 2008)

Desidentifícate (Miguel Benlloch, 2010)

Mi sexualidad es una creación artística
(Lucía Egaña Rojas, 2011)

Bind (Florencia Aliberti, 2015)

Coming out (Florencia Aliberti, 2015)

Campos de Castilla (POST-OP - Karmen Tep - Elena Urko, 2015)

ARRETA (Raquel Marques, María Zafra, 2016)

Autorretrato como fuente (Xeito Fole, 2016)

Galatée à l'infini (Julia Maura, Mariangela Pluchino, Ambra Reijnen, Maria Chatzi, Fatima Flores Pluchino, 2017)

Arqueology of Suspicion (O.R.G.I.A, 2018)

Introakto (POST-OP - Elena Urko, 2006)

La selecció de títols ha estat realitzada sota uns criteris concrets. En primer lloc, aquestes pel·lícules constitueixen una mostra significativa del corpus teòric transfeminista i queer present a Hamaca i la seva etiqueta comuna, **qüestions de gènere**, no estava contemplant amb

exactitud totes les realitats a les quals els vídeos fan referència. Des de la perspectiva de l'accés, la descripció que connecta amb aquest cos de vídeos estava incompleta. Aquest ha estat un dels principals problemes a tractar. En segon lloc, aquestes obres aporten idees estretament vinculades al context de la seva creació, oferint així un panorama i un ideari comú que poden ser interpretades al llarg d'una línia cronològica entre els anys 70 i la segona dècada dels 2000, convidant a una reflexió sobre la historiografia de la teoria queer en el context espanyol. Finalment, la disponibilitat en línia d'aquestes pel·lícules per al seu visionat gratuït en el catàleg d'Hamaca ha estat un factor determinant per a facilitar el procés d'obertura, així com la documentació i el marc en un cos videogràfic més ampli.

Després del visionat individual, vaig tenir converses amb cada participant en les quals es van discutir les pel·lícules vistes i van proposar etiquetes alternatives a **qüestions de gènere**. Sota el pretext de trobar les paraules adequades per al seu etiquetatge, van sorgir idees, reflexions i crítiques molt elaborades i provinents de diferents punts de partida. A mode de pluja d'idees, aquesta primera fase va tenir com a resultat una bateria de propostes d'etiquetatge i una sèrie de reflexions i indicacions relacionades amb la selecció de títols. Aquesta metodologia respón a una expansió del coneixement col·lectiu, des del qual es treballà en comú en la segona fase.

JERO	Commovedor, fent un ús particular de les xarxes, molt impúdic aquesta exhibició, comunitat?; a partir dels 90, Paul Preciado en ny, obertura,	
VIRGINIA		ecologies queer
O.R. G.I.A.	Videoarte; Foundfootage; Internet; Visibilitat LGTBQ+++; Orientació sexual; Outing	Postpornografia; Sexualitat; Expressió de Gènere; GenderQueer; Ruralitat

Releí- das (De Frente)	Por; Rebuig; Vergonya; Qüestionament; Dubte; Valentia; Gaifobia; LLEVAR QÜESTIONS DE GÈNERE I IDENTITAT i substituir per Orientació sexual. Prejudici.	Fal·lus; fal·luscentrisme?; Homenatge; Fel·lació; Secret; Bucòlic; Folklore; Fetitxe; Homenatge
Aso- ciación Adriano Antinoo	COMING OUT Florència Aliberti crec que és important visualitzar aquest moment de “sortida de l’armari” amb la família, especialment amb els pares i mares. És el moment més difícil perquè s’enfronten a la possibilitat que els/as rebutgin, que deixin de voler-los/as, de ser expulsats de l’àmbit familiar. Llavors és important que l’art de cabuda a aquestes experiències, perquè també poden servir a altres/as per a la seva vida i la seva manera de fer-ho.	em sembla molt important donar visibilitat a les realitats LGBTI en les zones rurals, on es viuen situacions difícilment comprensibles per algú de la ciutat. Entendre aquesta realitat interior ens porta a comprendre millor el sexili. Encara que el vídeo vol presentar això realment parla d’una altra cosa, de les relacions sexuals, però el problema en les zones rurals no és poder tenir sexe o no, sinó més aviat la posibilitat de construir una vida
Fran UCLM	“Dubtar d’una identitat homosexual. Por al rebuig dels progenitors. Público/privat. multipantalla. Videoart. Important llevar el terme de qüestions de gènere i substituir-lo per identitat sexual . Arxiu. El terme foudfootage, sota el meu punt de vista, té major relació amb la cinematografia experimental. Crec que el terme arxiu podria funcionar millor i el significat és similar, però en principi els dos podrien ser adequats. Esmenteu també pràctica documental, però considero que “arxiu” també pot entrar dins d’aquesta qüestió del documental.”	Llevaria la paraula cardar i en sexualitat afegiria la paraula queer . Road movie (no sé si seria completament adequat usar aquest terme ja que la peça és més pròxima al vídeo que al cinema). Però aquesta acció postporno succeeix a través d’aquest viatge cap a un lloc, cap a un espai amagat que es troba a plena llum del dia. Un espai rural, agrícola, que és desestabilitzat o repensat per a una relació sexual que s’hi hagi fos de les pràctiques heterosexuales. D’algun mode es comet una agressió cap a aquest espai, reivindicant l’existència de cossos queer que s’hagin en completa solitud, invisibilitzats dins d’aquest medi rural. Respecte al terme cruising , en certa manera, és adequat ja que s’està duent a terme una pràctica que forma part de la comunitat gai. Ja no sols a causa de la concepció d’un espai públic com un lloc de trobada sexual entre desconeguts, sinó que es representa la pròpia acció sexual de manera literal, però a través de la metàfora. L’acció realitzada per lxs artistes no sols exemplifica aquesta trobada homosexual, sinó que és subvertit, per a així obrir el ventall d’aquesta pràctica a altres cossos queer. IRONIA

Mostra del document “Proposta de tags dels participants”, etiquetes per entrevistes individuals o en text, depenent de la disponibilitat i apetència de cada un·e.

Tags	Propuesta de tags
cinema experimental; qüestions de gènere; espai urbà; espai/context; nova york; queer; turisme	Cinema experimental; LGTBQA+; Política de gènere; Col·lectiu LGTBQA+; Homosexual; Queer; Espai urbà; Activisme; Manifestació; Nova York
Qüestions de gènere; feminisme; mass media; performance/acció	Feminisme; Feminitat; Riotgirl; Rols de gènere; Genealogies crítiques; Mass media; Vídeo performance;
Bellesa; biopolítica; cos; qüestions de gènere; assaig audiovisual; estereotips; mass media	Feminisme; Biopolítica; Riotgirl; Genealogies Crítiques; Mass media; Bellesa; Cos; Assaig audiovisual; Videoart;
qüestions de gènere; identitat sexual; pràctiques documentals; queer; retrat; transsexualitat	Trans; LGTBQ+; Comunitat LGTBQ+; Fotografia; Masculinitat; Pràctiques documentals; Retrat; Entrevista; Narratives trans; Diari; Performativitat; Política de gènere; Comunitat LGTBQA+; Visibilitat Trans;
cos; feminisme; història de l'art; pornografia; postporno; revisió històrica; representació; sexe; sexualitat; surrealisme	Cos; Feminisme; Queer; Videoacció; Genealogia crítica; Representació; Paròdia / J.Oda; Surrealisme;
qüestions de gènere; assaig audiovisual; rols de gènere	Trans; LGTBQA+ Narrativa trans; Diari; Performatividad; Política de gènere; Performance; Visibilitat trans; Comunitat LGTBQA+; Videoart; Passing; Transfòbia; Rols de gènere; Masculinitat
cos; qüestions de gènere; estereotips; identitat sexual; performance/acció; performativitat; política; rols de gènere	Cos; Indefensió apresa; Humor; Performativitat; Cabaret; Performance documentada; Orientació sexual; Genealogia crítica; Classe social;
art; biopolítica; cos; qüestions de gènere; assaig audiovisual; feminisme; performativitat	Videoart; Cos; Biopolítica; Genealogia crítica; Queer; LGTBQA+; Performatividad; Feminisme; Art; Activisme
art; assumptes laborals; cos; qüestions de gènere; desigualtat; fal·lus; performance/acció	Art; Videoacció; Assumptes laborals; Cos; Política de gènere; Treball; Videoacció; Genealogia crítica; Fal·lus; Dildotopia; Desigualtat
Cinema; qüestions de gènere; doblatge; lesbianisme; pornografia	Cine; Doblaje; Lesbianismo; Visibilidad lesbiana; Pornografía; Instalación; Representación; Parodia
cos; desgenitalització; erotisme; sexualitat; vegetals	Cos; Ecologies queer; Dissidència sexual; Videoart; postporno; Sexualitat; Vegetals; Erotisme; Exosex

cos; qüestions de gènere; identitat sexual; performance/acció; performativitat; política; sexualitat	Cos; Desidentificació; Dissidència sexual; Comunitat LGTBQA+; Queer; Performance documentada; Festa; Memòria; Transfeminisme; Militarisme; Rols de gènere
qüestions de gènere; heteronormativitat; identitat; política; pornografia; postporno; queer; sexualitat	Eròtic; Política sexual; Dissidència sexual; Comunitat LGTBQA+; Política de gènere; Pràctiques documentals; Queer; Sexualitat; Agència; Activisme; Memòria; Genealogia crítica; Punk; Identitat sexual; Autoretrat
qüestions de gènere; found footage; internet; intimitat; joventut; pantalla; retrat col·lectiu; vídeo domèstic; youtube	Youtube; Internet; Joventut; Pantalla; Retrat col·lectiu; Internet; Visibilitat Trans; Trans; Binder; LGTBQA+; Identitat
qüestions de gènere; cultura digital; found footage; identitat sexual; internet; pràctiques documentals	Youtube; Internet; Joventut; Pantalla; Retrat col·lectiu; Homosexualitat; LGTBQA+; Orientació sexual; Outing; Heteronormativitat; Cultura digital
ecosex; cardar; avorriment; camp; cruising; qüestions de gènere; espai rural; espai/context; genderfucking; identitat sexual; postporno; poble; sexualitat	Ecosex; Ecologies queer; Homenatge; Humor; Camp; Cruising; Espai rural; Espai/context; Dildotopia; Identitat sexual; postporno; Sexualitat; Fal·lus; Road movie; Ficció
cos; qüestions de gènere; identitat; pràctiques documentals; transsexualitat	Activisme; Agència; Trans; Càncer; Cos; Pràctiques documentals; Queer; Feminisme; Identitat
Autoretrat; cos; qüestions de gènere; feminisme; font; identitat; masculinitat; menstruació; performance/acció; política; polítiques de la identitat; remake; ritual; rols de gènere	Autoretrat; Cos; Transfeminisme; Genealogia crítica; Art; Videoacció; Masculinitat; Menstruació; Font; Remake; LGTBQA+; Identitat; Ritual; Història de l'art
cos; qüestions de gènere; assaig audiovisual; dona; patriarcat; sexualitat	Cos; Assaig audiovisual; Ciència-ficció; Genealogia crítica; Patriarcat; Sexualitat; Anatomia; Política de gènere; Feminisme
arqueologia; genealogia; història; iconografia; identitat sexual; imperi; memòria; penetració; postporno; revisió històrica; sexe; sexualitat	Dissidència sexual; Queer; Sexualitat; Shibari; postporno; LGTBQA+; Performativitat; Política sexual; Contrasexualitat;
avorriment; qüestions de gènere; dominació; joc; plaer; postporno; rols de gènere; sexualitat; submissió	Disidència sexual; Queer; Sexualitat; Shibari; Postporno; LGTBQA+; Performativitat; Política sexual; Contrasexualitat;

col·lectiu; qüestions de gènere; grup
LSD; Mass media; Videoclip

Col·lectiu LGTBIQA+; Feminisme; Política de gènere; Agitprop;
Activisme; Memòria; Cos; Dissidència sexual; Visibilitat
lesbiana; Grup LSD; Mass media; Videoart; Lesbianisme

Mostra del document "Proposta de tags dels participants", etiquetes proposades agrupades i discutides amb el grup.

La segona fase de la col·laboració va arrencar amb una **trobada virtual**, en la qual van participar totis els integrants i l'equip d'Hamacas involucrat en aquesta recerca. L'objectiu d'aquesta reunió era l'elaboració d'un **glossari col·lectiu** de termes relacionats amb el transfeminisme i el queer, on poder-se definir en relació a les paraules proposades com a etiquetes. És a dir, el glossari serveix com un sistema de descripció d'agents que s'elabora de manera participativa. En compartir les perspectives involucrades en aquest procés, es van obrir noves línies de debat i es van proposar diferents perspectives des de les quals formular l'etiquetatge dels vídeos.

La reunió va començar amb la problemàtica de la paraula *etiqueta* o *tag*. Es va plantejar com un element amb una capacitat de detonar camins de pensament. En etiquetar un vídeo amb una paraula aparentment dissonant respecte al seu contingut, es podrien activar línies de pensament contrahegemòniques quan es realitza una cerca en el catàleg. És per això que es va consensuar obrir el glossari col·lectiu definint la paraula **etiqueta**.

Per a continuar amb la creació del glossari, vaig elaborar un mètode molt senzill de mediació de la reunió. Vaig compartir un document que servia com a base des de la qual elaborar la conversa, on contemplar dubtes, conflictes entre posicions o indecisions respecte a nomenclatures, és a dir, qüestions que haurien de ser consensuades en grup. Aquestes qüestions eren relatives a disjuntives teòriques que obrien el camí per a la definició dels termes triats i, per tant, en resoldre's, va servir com a base des de la qual elaborar una definició, per exemple: quines diferències hi ha entre queer i No Binari? Es farà un descarti de termes en la proposta de tagejat dins del catàleg? A quins contextos s'acosten més els termes transgender o

transgènere? De quina forma consensuem escriure *LGTBIQA+* (LGTBI, LGT-BIQ+, lgtbiq+...)?

Aquesta reunió va servir, a més, per a plantejar altres problemàtiques com l'ús dels plurals inclusius (**feminisme(s)** ; **corporalitat(s)** ...) o l'ús de referències ja establertes (el glossari com *índex*, experiència de navegació). Entre les idees més importants que han sorgit d'aquesta col·laboració està la referència del llibre *Barbarismos Queer y otras esdrújulas* (citada anteriorment) que ha estat fonamental per a desenvolupar les definicions a nivell col·lectiu. *Barbarismos queer* és un llibre que funciona a mode d'enciclopèdia, donant definicions àmplies i contextualitzades de termes relacionats amb realitats queer. Tenir aquesta referència ha servit per a facilitar la conversa en l'assemblea i trobar punts de partida per a construir les definicions del glossari.

Malgrat la intenció de generar un glossari col·lectiu en aquesta sessió, l'elaboració de les definicions requeria massa temps per a completar-se en una sola trobada, així que, per a evitar ser massa intrusives i garantir la flexibilitat del grup, es va continuar la conversa per correu electrònic. Després de la reunió, es van compartir una sèrie d'apunts a mode d'acta en un document compartit, des del qual es van elaborar les definicions dels termes, considerant els punts de partida discutits durant la sessió sobre la presa de decisions respecte a aquesta nova proposta d'etiquetatge. El mètode de col·laboració es va traslladar llavors a un pla virtual, on els participants van revisar i corregir col·lectivament les anotacions que havia realitzat com a investigadora. Finalment, aquest procés va resultar en un glossari consensuat per totis.

Aquesta experiència s'ha desenvolupat a mode de *cos col·lectiu* influint en el *cos de l'arxiu*, utilitzant una Q/M en la qual la participació ha servit per a la creació de punts d'accés i descripció d'agents. Aquestes descripcions s'han estructurat en forma de glossari i de manera participativa, amb el propòsit de reflectir realitats marginalitzades sota els principis d'agència i autodefinició. Això ha permès obrir les portes de l'arxiu Hamaca a un coneixement epistemològic durant el procés de revisió taxonòmica, d'acord amb altres

metodologies queer, obertes i experimentals, des de la seva posició política com a arxiu independent. El camp dels arxius crítics ha servit com a inspiració per a desenvolupar aquest procés de revisió, tenint com a resultat una resposta consensuada a les disjuntives d'accessibilitat i imposició, presents en els arxius tradicionals, amb la intenció, a més, de repetir-se i reformular la seva metodologia en altres processos de consulta i obertura dels arxius.

Un Glossari Col·lectiu.

Participen: Virginia Villaplana, Fran Martín (UCLM), Jero de los Santos, Colectivo Releidas (Asociación DeFrente), Archivo Ca la Dona, Asociación Adriano Antinoo, Carmen Muriana (Colectivo O.R.G.I.A.) i Tatiana Sentamans (Colectivo O.R.G.I.A.)

Etiqueta / Tag

Les *etiquetes* o *tags* són la denominació d'un grup de paraules que s'utilitzen per a *descriure* i *categoritzar* l'univers d'un arxiu. Són eines d'organització i cerca, la funció tradicional de la qual és classificar i agrupar els arxius, per la qual cosa tenen un gran poder sobre la visibilització d'experiències, contextos i coneixements.

També són el punt de partida d'aquest glossari. Són la motivació de la *revisió taxonòmica col·lectiva*, on es desdobleguen per a canviar la seva funció. Des de la seva naturalesa, tradicionalment estàtica, el tag es transformarà per a desafiar a la taxonomia clàssica, jeràrquica, pròpia de la il·lustració. En lloc de ser una eina fixa, inamovible, l'etiqueta que es planteja en aquesta revisió és caduca, fràgil. S'adapta als canvis socials i culturals des d'una perspectiva situada, i s'amplia a visions interseccionals. S'enfronta a la problemàtica idea d'ordenació, de manera que pot provenir de polítiques artístiques, de l'emoció, la poesia o fins i tot pot ser inventada. Aquesta noció d'etiqueta recull la pluralitat del seu ús, tenint en compte el punt de vista de l'artista, docent, curiosi, investigador, o el joc.

A més, no compleix una funció únicament classificatòria. L'etiqueta és un **disparador pedagògic** que ajuda a visibilitzar objectes des de llocs contrahegemònics i a ampliar el sentit dels objectes que conté. Per exemple, a l'arxiu d'Hamaca, l'etiqueta *retrat* podria suggerir una òptica personal al vídeo classificat amb ella (*Campos de Castilla, Mi sexualidad es una creación artística*), i per tant, funciona com a creadora de significat i aporta coneixement situat.

Cruising

El terme *cruising*, adaptat de l'anglès, es refereix a la cerca de trobades sexuals anònims entre homes en espais públics. Aquesta pràctica no es redueix únicament a l'acte sexual en si mateix, sinó que inclou també les estratègies i el temps dedicat per cada participant en la cerca de la trobada. Caracteritzat per l'anonimat i la discreció, el cruising permet als individus satisfer fantasies sexuals a través del morbo de les relacions amb desconeguts, al mateix temps que protegeix la identitat dels participants enfront possibles formes d'homofòbia. Se situa en llocs públics, on s'estableixen normes no verbals com el silenci entre els participants i els jocs de mirades per a facilitar les trobades. Encara que ha evolucionat i s'ha adaptat a nous contextos i tecnologies, el cruising continua sent una forma significativa d'explorar la sexualitat i la interacció social per a molts homes homosexuals i bisexuals. (Barbarismos queer).

Contrasexualitat

La *contrasexualitat* és un concepte desenvolupat per Paul B. Preciado, especialment en la seva obra *Manifiesto Contrasexual* (2000). Aquest terme desafia les normes i estructures sexuals tradicionals, proposant noves formes de comunicació i relació sexual que no estiguin determinades pels rols de gènere i les expectatives heteronormatives. Preciado planteja la necessitat de crear un contracte contrasexual, un acord voluntari entre individus que busca redefinir les pràctiques sexuals fora dels binarismes de gènere i les relacions de poder establertes. Aquest contracte proposa la creació de noves formes de plaer i comunicació sexual que siguin lliures, consensuades i no normatives.

La contrasexualitat promou la idea que el cos i la sexualitat són espais d'experimentació i resistència política. Convida a les persones a explorar la seva sexualitat de manera lliure i creativa, més enllà de les restriccions imposades per la societat, i a considerar el plaer com un acte de resistència i emancipació.

Cos / Corporalitat/s

El terme *cos* ha evolucionat des de la dècada dels 90, sent ara considerat en termes més amplis i diversos com a *corporalitat/s*. Mentre que abans es parlava del cos de manera singular, atenent principalment els seus aspectes físics i biològics, la perspectiva contemporània advoca per la pluralitat i la inclusivitat, reconeixent les múltiples formes en què els cossos són viscuts, percebuts i experimentats. *Corporalitat/s* inclou una varietat de cossos i experiències corporals, abastant aspectes de gènere, identitat, capacitat, raça i altres interseccions que influeixen en com es viu i s'entén el cos. El concepte de *corporalitat/s* reconeix i celebra la diversitat de les experiències humanes, promovent una visió inclusiva de totes les formes d'existència corporal.

Ecologies queer

Referit al marc teòric i pràctic que explora les interseccions entre els estudis queer i els estudis ambientals. Aquest concepte suggereix una reavaluació de les relacions humanes amb el medi ambient des de perspectives que desafien les normatives de gènere, sexualitat i poder. En el context de les ecologies queer, s'examinen les formes en què les identitats i expressions de gènere no normatives interactuen amb els entorns naturals i construïts. Això inclou reflexionar sobre com les polítiques ambientals i les pràctiques de conservació poden afectar les comunitats queer i viceversa.

Ecosex

Referit a una orientació o identitat sexual que emfatitza la connexió eròtica i emocional amb la naturalesa i el medi ambient. Les persones que s'identifiquen com ecosexuals poden experimentar atracció sexual cap a elements naturals com a paisatges, cossos d'aigua, muntanyes, arbres, entre altres. Aquesta orientació sexual implica una relació íntima amb la naturalesa, on el plaer i la sensualitat s'experimenten a través d'interaccions físiques, emocionals i espirituals amb l'entorn natural.

Queer

En el context anglosaxó, *queer* és un terme inclusiu que abasta una àmplia varietat d'identitats i orientacions sexuals i de gènere que no s'ajusten a les regles heteronormatives i cisnormatives. Originalment utilitzat com un insult, ha estat reivindicat per les comunitats LGTBIQ+ com una manera de desafiar les categories rígides de gènere i sexualitat, i promoure una identitat fluida i subversiva.

Cuir

Adaptació del terme *queer* en el context hispanoparlant, particularment a Amèrica Llatina. *Cuir* manté l'essència disruptiva i desafiant de *queer*, però s'enriqueix amb les particularitats culturals i socials de les experiències de gènere i sexualitat en contextos hispans. És un terme que busca reflectir i celebrar la diversitat i les lluites locals contra la normativitat de gènere i sexual.

Kuir

Una altra variant de *queer* en el context hispanoparlant, utilitzada en alguns cercles acadèmics i activistes. Igual que *cuir*, *kuir* adapta el terme original per a reflectir les realitats i lluites de les comunitats LGTBIQ+ en contextos de parla hispana, mantenint un enfocament en la lluita activista, inspirada pels moviments d'okupació i els moviments anarquistes. Fa un èmfasi més profund en l'organització, la col·lectivitat i l'autogestió.

Genealogia crítica

Metodologia analítica que explora com les idees, pràctiques i discursos s'han construït històricament dins de contextos específics, desafiant les narratives lineals i progressives de la història tradicional. Aquesta aproximació se centra en desnaturalitzar les estructures de poder i coneixement, revelant com aquestes relacions de poder configuren les nostres identitats i subjectivitats, i com les veritats i normes socials han estat produïdes i mantingudes. En fer-ho, la genealogia crítica no sols revela les contingències històriques i les formes de dominació, sinó que també destaca les possibilitats de resistència i canvi, convidant a qüestionar i reconfigurar les bases del nostre enteniment del món.

Genderfucking

Forma d'expressió de gènere que busca subvertir les normes de gènere establertes, desafiant així les construccions binàries de gènere i promovent la llibertat d'autoexpressió més enllà de les categories convencionals de masculí i femení. Els qui practiquen el genderfucking poden adoptar vestimentes, comportaments i rols que provoquen o barregen les característiques típicament associades amb un gènere específic en les seves pràctiques sexuals.

Genderqueer

El terme *genderqueer* té les seves arrels en els moviments LGBTQ+ i específicament en l'activisme i la teoria queer. El prefix *gender-* es va afegir per a emfatitzar específicament la dimensió de gènere d'aquesta identitat queer. Així, *genderqueer* es refereix a una identitat de gènere que qüestiona, desafia o transgredeix les categories tradicionals de masculí i femení. Les persones que s'identifiquen com genderqueer poden experimentar el seu gènere com a fluid, no binari, o combinacions úniques de diferents gèneres.

Gènere no binari

Similar a *genderqueer*, el terme *gènere no binari* es refereix a identitats de gènere que no encaixen exclusivament en les categories d'home o dona. Les persones no binàries poden identificar-se amb un gènere que és una barreja de tots dos, cap, o que és completament independent dels gèneres tradicionals. La identitat de gènere no binària és un espectre que inclou termes com a gènere fluid, agènere, bigènere i altres. Mentre que *genderqueer* pot ser vist a vegades com un terme més específic i políticament carregat dins de l'activisme queer, *gènere no binari* és un terme més ampli i general que engloba una diversitat més àmplia d'identitats de gènere que no s'ajusten a les normes binàries convencionals.

Historiografia crítica

Qüestionament de les interpretacions dominants del passat. Cerca examinar les estructures de poder i les ideologies que han configurat les narratives històriques tradicionals. A diferència d'enfocaments més convencionals que poden enfocar-se en esdeveniments i figures destacades, la historiografia crítica es centra en entendre com les relacions de poder, les jerarquies socials i les ideologies han modelat la forma en què s'ha escrit i ensenyat la història. Destaca la importància d'incloure múltiples perspectives i veus subalternes per a obtenir una comprensió més completa i matisada del passat.

Identitat sexual

Referit a la forma en què una persona s'identifica en termes de la seva orientació sexual i atracció cap a altres persones. És un aspecte fonamental de la identitat personal que es basa en els patrons d'atracció emocional, romàntica i/o sexual que una persona experimenta cap a altres persones. Algunes característiques clau són l'orientació sexual, l'autoidentificació o l'expressió i comportament, entre d'altres.

Indefensió apresada

Fa referència a un estat psicològic en el qual una persona arriba a creure que no pot canviar la seva situació i deixa d'intentar fer-ho, acceptant passivament el maltractament. És una resposta davant una forma de violència que se sosté en el temps i que, davant la falta de resistència, perpetua l'abús. La violència institucional respecte a les identitats dissidents pot tenir com a conseqüència aquest estat. Visibilitzar aquesta problemàtica com una paraula clau de l'arxiu ajuda a identificar la violència invisible, les conseqüències de la qual són presents en diverses obres del catàleg. Referència per Jero de los Santos.

Desidentificació

En l'obra de Miguel Benlloch es presenta com un concepte fonamental dins de la seva poètica artística, referit a un procés, gest o pràctica mitjançant el qual es desafien i es dissolen les identitats fixes i les estructures de poder que les sostenen. En *Desidentifícate* (2010), la performance s'utilitza per a *dislocar l'imaginari entorn del lloc del desig i el del pensament com a forma de destrucció de la identitat binària* (Cos conjugat, 14). A més de trencar les dicotomies de gènere, Miguel Benlloch usa la pràctica artística i el terme *desidentificació* per a ampliar la resposta a tot el polític de la identitat, incloent-hi la *pàtria*, per a trencar amb les jerarquies socials. Aquest terme es proposa com una etiqueta més, amb origen en la poètica artística de Benlloch, per a descriure obres que continguin una força de ruptura respecte a la identitat com a eina social. La inclusió d'aquesta paraula en l'arxiu es proposa des del qüestionament del seu poder d'ordenació, trencant les lògiques hegemòniques de la descripció arxivística en incloure termes des de la poesia i les pràctiques artístiques dissidents. Veure més en <https://archivomiguelbenlloch.net/>

Dissidència sexual / Dissidència Sexual Radical

Referit a l'oposició, resistència, resposta i/o reacció a les normes i expectatives sexuals i de gènere dominants, construïdes sota imaginariis neofeixistes que restringeixen i oprimeixen la diversitat sexual i de gènere. La radicalitat està en la postura que desafia les estructures de poder i les narratives hegemòniques des d'un lloc central d'enunciació que es comparteix entre tots els vídeos analitzats.

J.oda

Referit a una acció artística de crítica a l'hegemonia cultural en forma de paròdia. Provenent de la paraula *oda*, *J.oda* és una expressió de burla i fotre [jodienda] al sistema patriarcal i la seva historiografia artística i cultural. Pretén fer èmfasi en les lògiques patriarcals i de violència invisibilitzades en les odes a artistes que han estat enaltits des d'una història de l'art hegemònica.

LGTBIQA+

Acrònim referit a la diversitat sexual en termes d'orientació i identitat que abasta un ampli espectre de realitats sexuals, incloent-hi Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere, Intersexuals, queer i Asexuals, així com altres identitats i orientacions sexuals i de gènere que no s'ajusten a les normes binàries tradicionals. A diferència de LGBTI, LGBTIQA+ és un terme que abraça la realitat queer i asexual, contrahegemònica, dins de la diversitat sexual i convida a ampliar l'espectre amb identitats no reconegudes.

Performance

A diferència del gènere com performance que descriu Judith Butler, la performance es defineix aquí com l'activitat artística construïda amb el cos que té com a principi bàsic la representació deliberada i conscient de les performativitats socials i de gènere. No obstant això, hi ha interseccions entre tots dos conceptes. Alguns treballs i accions poden ser considerats performances sense implicar una performativitat de gènere, i altres poden encarnar tant una performativitat de gènere com ser performances conscients. Aquesta representació es dona en viu, és a dir, en un lloc i moment específics en una posada en escena.

Performance documentada

Referida als vídeos on s'ha registrat una representació performativa realitzada en un context escènic. No són una obra en si mateixa, ja que l'obra resideix en la representació in situ, en un lloc i moment determinat.

Polítiques de gènere

Estratègies, normatives i accions per a abordar i gestionar les inequitats i desigualtats basades en el gènere. Aquestes polítiques tenen com a objectiu protegir els drets de les persones de totes les identitats de gènere i desafiar les normes i estereotips de gènere que perpetuen violències com la discriminació i l'exclusió.

Política sexual

Accions i estratègies dirigides a la promoció i defensa dels drets sexuals i reproductius, així com a l'eliminació de les normatives opressives i discriminatòries que afecten l'autonomia i la dignitat sexual de les persones. Cerca transformar les estructures socials, polítiques i legals que perpetuen la violència, la discriminació i l'exclusió basada en la sexualitat.

Postporno

Espai de resistència i creativitat que critica i subverteix les convencions del porno convencional. Es defineix com una reconfiguració crítica de la pornografia convencional que transcendeix les simples imatges i s'estén als mètodes de producció, difusió i disseminació. Aquesta pràctica desafia les divisions entre el col·lectiu i el personal, el públic i el privat, mentre transgredeix els espais convencionalment assignats al sexual. Utilitzant mitjans com performance, vídeo, fotografia, escriptura i dibuix, la postpornografia exposa crua i directament la sexualitat, desafiant els imaginaris sexuals hegemònics i les construccions binàries de gènere i sexe. A més, dona visibilitat a la diversitat de rols, la erotització de diverses parts del cos, i les identitats i pràctiques excloses dels fluxos convencionals i industrials del desig. Operant fora del mercat i les lògiques industrials dominants de la pornografia comercial, la postpornografia contribueix a la sobirania corporal i sexual en trastornar les nocions tradicionals del bell, desitjable i acceptable en contextos sexuals. (Barbarismos queer).

Sexualitat

La sexualitat es refereix a un aspecte fonamental de l'experiència humana que abasta les dimensions biològiques, psicològiques, socials i culturals relacionades amb el desig sexual, les pràctiques sexuals, les identitats sexuals i de gènere, així com les relacions íntimes i afectives. És un concepte ampli que comprèn tant la manera en què les persones experimenten i expressen el seu desig sexual, com les normes i valors socioculturals que la modelen i regulen.

Trans

Abreviatura de *transgènere* o *transsexual*, és un terme inclusiu que s'utilitza per a descriure a les persones la identitat de gènere de les quals no coincideix amb el sexe que se'ls va assignar en néixer. Aquest terme pot incloure a persones transgènere, transsexuals, i altres identitats de gènere no conformistes.

Trans*

L'estrella (*) s'utilitza per a denotar una gamma àmplia i flexible d'identitats i experiències de gènere que van més enllà de les categories binàries. Segons Lucas Platero i Jack Halberstam, *trans** és un terme que busca incloure i reconèixer la diversitat d'experiències trans, proporcionant una major amplitud i flexibilitat en la identificació i expressió de gènere. Veure més en Lucas Platero *Trans** / Jack Halberstam *Trans**

Transfeminisme

Corrent del feminisme que incorpora les experiències, perspectives i lluites de les persones transgènere dins del moviment feminista. Es basa en la interseccionalitat i reconeix que les opressions de gènere estan entrelaçades amb altres formes de discriminació, com el racisme, el classisme, l'homofòbia i la transfòbia. El transfeminisme desafia les normes de gènere tradicionals i advoca per la inclusió de totes les identitats i expressions de gènere en la lluita per la igualtat. Aquest enfocament sosté que l'alliberament de les dones cisgènere i de les persones trans estan intrínsecament connectades, i que la justícia de gènere no pot aconseguir-se sense abordar les desigualtats i violències que enfronten les persones trans. Està més connectat amb el context de l'estat espanyol que *transgender*. Veure més en Transfeminismes. Epistemes, friccions i fluxos.

Transgender

Terme paraigua que abasta una diversitat d'identitats i experiències, fora de les designacions culturals del gènere que es van assignar en néixer. Això pot incloure a persones que s'identifiquen com a home o dona trans i als qui s'identifiquen fora del binari de gènere, com a gènere no binari, gènere fluid, entre altres. No obstant això, mentre que aquest terme s'utilitza en el context anglosaxó per a designar aquesta multiplicitat d'identitats, la seva traducció al català, *transgènere* s'utilitza per a identificar aquelles identitats de persones el gènere de les quals difereix del sexe assignat en néixer dins dels codis binaris.

Bibliografia

- Caswell, M., Punzalan, R., & Sangwand, T. (2017). *Critical archival studies: An introduction*. *Critical Archival Studies*, 1(2).
- Deleuze, G., & Guattari, F. (1980). *Mil mesetas: Capitalismo y esquizofrenia* (J. Vázquez, Trans.) (1988). Pre-Textos.
- Hall, S. (2001). *Constituting an archive*. *Third Text*, 15(54), 89-92. <https://doi.org/10.1080/09528820108576903>
- Lee, J. A. (2017). *A queer/ed archival methodology: Archival bodies as nomadic subjects*. En M. Caswell, R. Punzalan, & T-K. Sangwand (Eds.), *Critical archival studies* [Número especial]. *Journal of Critical Library and Information Studies*, 1(2).
- Paalman, F., Fossati, G., & Masson, E. (2021). *Introduction: Activating the Archive*. *The moving image*, 21(1-2), 1-25. <https://doi.org/10.5749/movingimage.21.1-2.0001>
- Platero Méndez, R. L., Rosón Villena, M., & Ortega Arjonilla, E. (Eds.). (2017). *Barbarismos queer y otras esdrújulas*. Edicions Bellaterra, S.L.
- Rawson, K. J. (2017). *El acceso al transgénero. El deseo de lógicas archivísticas (¿más?) queer*. ARCHIVAR. Ayuntamiento de Barcelona. Instituto de Cultura. La Virreina Centre de la Imatge.
- Salerno, D., & Rigney, A. (2024). *Archiving activism in the digital age* (Theory on Demand No. 52). Institute of Network Cultures.
- Schwartz, J. M., Blasco, J., Ketelaar, E., Alberch y Fugueras, R., & Rawson, K. J. (2017). *ARCHIVAR*. Ayuntamiento de Barcelona. Instituto de Cultura. La Virreina Centre de la Imatge.

VÍDEOS DE L'ARXIU HAMACA ESMENTATS

[GAY NYC] Eugeni Bonet

Producció: 1977
Durada: 00:03:00
Format original: Betacam

La Gay Parade de 1977 a la Big Apple. Les imatges desfilen tal com van sortir de la càmera, filmades a diferents velocitats.

[+info](#)

[KILL YOUR IDOLS] Estíbaliz Sádaba

Producció: 1996
Durada: 00:03:50
Idiomes: Castellà
Format original: Betacam SP

En aquesta vídeo-acció, l'artista mira a càmera de manera desafiante mentre es cobreix el rostre amb titulars retallats de la premsa femenina. La senzillesa de l'acte dona a la peça un to de cruesa i rebel·lió pertorbadora, amb l'objectiu de denunciar la manera en què els discursos imperants emesos pels mitjans de masses proposen una idea de cos i de feminitat que no fa més que reforçar valors conservadors.

[+info](#)

VÍDEOS DE L'ARXIU HAMACA ESMENTATS

[6 %]

Estíbaliz Sádaba

Producció: 1999

Durada: 00:03:50

Idiomes: Espanyol

Format original: Betacam SP

Estíbaliz reflexiona sobre la lectura que fan els mitjans de comunicació de la identitat femenina, en concret la premsa dirigida a dones. La peça imita l'efecte narcòtic que exerceixen aquests anuncis mitjançant un muntatge fragmentat i fugisser de cossos “perfectes” i canònics, que alterna amb dades que al·ludeixen a la realitat del cos de les dones amb una conclusió definitiva: malgrat la imposició, només un 6% tenen aquestes mesures de bellesa ideal.

[+info](#)

[EL CAMÍ DE MOISÉS]

Cecilia Barriga

Producció: Produccions orgàniques SL, 2004

Guió: Marta Zein

Durada: 00:55:00

Format original: Betacam Digital

Retrat documental de Moisés, en transformació des de la seva anterior identitat com Ana. Una recerca de model referencial que l'integra sensiblement a través de la seva veu i les opinions dels seus companys. Una investigació sobre el transgènere com un artifici en constant transformació, que crea nous models de relació, noves dubtes, noves pulsions, nous misteris.

[+info](#)

[J.ODA A MAN RAY] O.R.G.I.A.

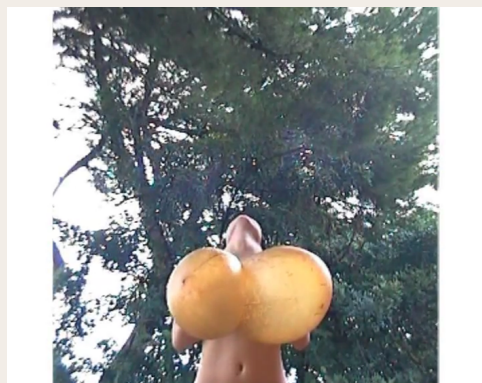
Producció: 2004

Durada: 00:02:40

Format original: HDV 720p

Una J.Oda no és una reinterpretació, versió o homenatge. És una fórmula metodològica per revisitar la Història de l'Art des d'un punt de vista feminista i cuir i proposar altres lectures historiogràfiques, complementàries i crítiques. J.Oda a Man Ray és una visió àcida i low-fi de com el cos de la dona va ser instrumentalitzat pels surrealistes i sobre la seva interessada interpretació de les teories psicoanalítiques. És una personificació gonàdica i genital, dicotòmica, transformista i burlesca.

[+info](#)

[ESCENARI DOBLE] Virginia Villaplana Ruiz

Producció: 2004

Durada: 00:25:00

Idiomes: Castellà

Format original: Betacam Digital

En aquest assaig documental, Villaplana aborda la problemàtica de la “masculinitat de dona”, contraponent dues experiències: per una banda, una entrevista a Marco, transsexual de dona a home que ens narra en primera persona la seva operació de canvi de sexe i com ha afectat a la seva vida; i per altra banda, l'acció dragking de la performer francesa Myriam Marzouk. L'elecció dels escenaris i el muntatge revisen les nocions de subjectivitat i gènere com a nocions permeables i fluids.

[+info](#)

VÍDEOS DE L'ARXIU HAMACA ESMENTATS

[51 GÈNERES] Miguel Benlloch

Producció: 2005

Durada: 00:36:42

Idiomes: Castellà

Format original: Betacam Digital

Nova introspecció en la performance *Tengo tiempo* realitzada per Miguel Benlloch el 1994, una obra que indaga en els dispositius socials i culturals que construeixen les convencions de la identitat sexual i la seva jerarquització. El performer es desnüda a poc a poc i, a mesura que es treu la roba, es mostra representant diferents rols socials mitjançant les seves vestimentes (un mono de treball d'albañil, un impecable vestit de jaqueta d'executiu, etc.), reflexionant sobre les aparences i l'abast simbòlic de les màscares socials.

[+info](#)

[LA LLUITA PER LA LLIBERACIÓ DEL COS DE LES DONES] Erreakzioa-reacción

Producció: 2007

Durada: 00:10:13

Idiomes: Castellà

Formats: Betacam Digital

Les pròpies diferències entre les dones, inscrites en el cos pel gènere, la sexualitat, la raça o la classe social, ens conviden a reflexionar sobre la seva representació i sobre el significat del terme ciutadania quan la diferència es converteix en desigualtat i il·legalitat. En aquest vídeo, Erreakzioa-Reacción proposa un acostament al cos de les dones en la Història de l'Art des d'una perspectiva feminista.

[+info](#)

[ENMARCANT ARQUITECTURES EFÍMERES] Estíbaliz Sádaba

Producció: 2008
Durada: 00:03:50
Subtítols: Castellà
Formats: Betacam Digital

Socialment, el treball de l'artista es descriu com apassionat i intensament plaerós, és a dir, un treball envoltat d'una aura romàntica i independent. Tanmateix, i molt al contrari, el que existeix des de sempre és una infinita tolerància cap a les males pràctiques, quan, per exemple, es reproduïxen totes les traves lligades a les antigues desigualtats de gènere que ingenuament es creïen dissoltes.

[+info](#)

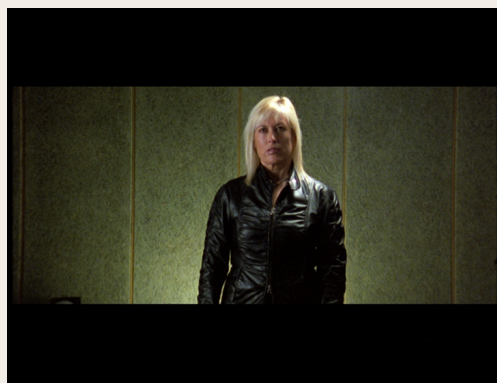

[122M!] Julia Montilla

Producció: 2008
Durada: 00:10:20
Idiomes: Castellà
Subtítols: Anglès
Format original: 16 mm

Videoinstal·lació amb dues projeccions enfrontades on es mostra la seqüència d'una dobladora de porno reproduint una escena lésbica de la famosa pel·lícula eròtica *Vixen!* de Russ Meyer. *122 m!* rep el títol del metratge de les bobines de 16 mm, utilitzades al cinema eròtic-pornogràfic de la dècada dels seixanta, establint una analogia paròdica amb les dimensions del penis. Sense la referència visual de l'escena doblada, el diàleg entre les dues dones té un to d'intrascendència.

[+info](#)

[PORNO VEGETAL] Lucía Egaña Rojas

Producció: 2008.
Durada: 00:03:40
Format original: Mini DV

Un curt que deixa al descobert l'evidència que la sexualitat és molt més àmplia i va més enllà fins i tot del propi cos. Excitant i envoltant, *Porno vegetal* és un clar exemple de desgenitalització i d'erotització del quotidià.

[+info](#)

[DESIDENTIFÍCATE] Miguel Benlloch

Producció: BNV Produccions. 2010.
Durada: 00:06:27
Format original: Betacam Digital

Acció realitzada enmig de la festa de clausura del seminari “Moviment en les bases: transfeminismes, feminismes queer, despatologització, discursos no binaris” (Sevilla, 2010, UNIA arteypensamiento). A la manera d'un espectacle de varietats, com en els anys 80 es construïa el *Cutre Chou*, vestit amb un mono de treball de miralls de vidre, s'amaga una braga boca d'on surt un penis de drap. La peça del cap, lloc del pensament, baixa a l'espai genital mentre la braga-boca-penis se situa al cap. El desplaçament entre el lloc imaginari del desig i el del pensament actua com a metàfora destructora de la identitat binària des de la masculinitat imposada pels codis culturals dominants. Un cos viu com a camp de batalla en transformació.

[+info](#)

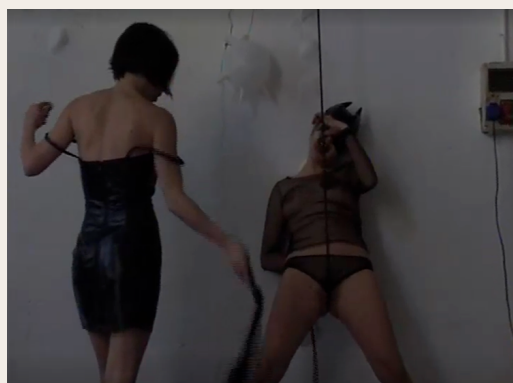

[MI SEXUALIDAD ES UNA CREACIÓN ARTÍSTICA] Lucía Egaña Rojas

Producció: 2011.
Durada: 00:46:00
Idiomes: Castellà
Subtítols: Anglès
Format original: Mini DV

Documental sobre persones i col·lectius que treballen i creen el postporno a Barcelona. A partir de 7 entrevistes es recorren les causes, motivacions i peculiaritats d'aquesta escena, on la recerca per construir altres formes de representació de la sexualitat es visibilitza en un resultat on art i activisme polític són indestruïbles. Cartografia il·lustrada amb vídeos postporno DIY, documentació de performances i intervencions en l'espai públic.

[+info](#)

[BIND] Florencia Aliberti

Producció: 2015.
Durada: 00:02:55
Idiomes: Anglès
Subtítols: Espanyol
Format original: HD 1920x1080

Bind, peça de la sèrie *(Auto)exposicions*, recupera vídeos casolans de YouTube per parlar sobre experiències d'exhibició de la intimitat a la web. Una tendència per la qual mostrar la pròpia vida trenca el límit entre allò públic i privat en un nou espai on les vivències privades són mediades per la pantalla "pública". Un mirall en el qual es contempen milers de persones i a través del qual es repliquen conductes, formes, posats, hàbits i experiències travessades per un element de contagi que genera innombrables còpies d'un mateix.

[+info](#)

VÍDEOS DE L'ARXIU HAMACA ESMENTATS

[COMING OUT] Florença Aliberti

Producció: 2015.
Durada: 00:04:15
Idiomes: Espanyol
Subtítols: Espanyol
Format original: Betacam Digital

Paradoxalment, multitud d'adolescents actualment declaren al seu entorn privat ser gai com una acció pública a través de YouTube. En la majoria dels casos, la imatge que presenten davant de la webcam és un autoretrat on porten el seu telèfon mòbil en mans lliures per trucar principalment a la seva mare i fer aquesta confessió: «Mare, sóc gai» [I am a homosexual, mum]. Florença Aliberti recopila aquestes situacions presentant-les com un acte coral des de diferents pantalles sincronitzades i agrupades en un únic canal.

[+info](#)

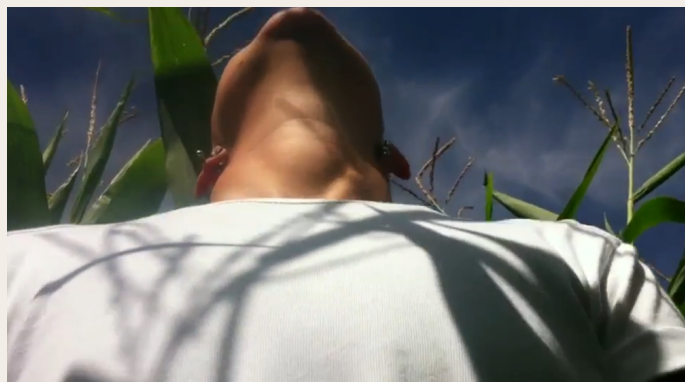

[CAMPOS DE CASTILLA] POST-OP, Karmen Tep, Elena Urko

Producció: 2015.
Durada: 00:05:05
Format original: HD 1920x1080

Quants estius avorrits has passat al teu poble desitjant que aparegués un altre “bitxo raro”? Quantes masturbacions i desitjos clandestins han viscut aquells carrers i camps? *Campos de Castilla* és un curt postporno realitzat per Elena Urko i Karmen Tep. Un homenatge a totes les identitats i sexualitats no normatives que han viscut i que encara resisteixen a les profunditats d'aquests pobles.

[+info](#)

[ARRETA]

Raquel Marques, María Zafra

Producció: 2016.

Durada: 01:00:00

Idiomes: Català – Castellà

Subtítols: Anglès

Format original: Quicktime

Després de viure un càncer de mama, l'Ainhoa pren la decisió de reconstruir el seu cos amb un tatuatge. Un procés amb el qual busca empoderar-se en el seu cos trans. *Arreta* és un documental que se centra en els cossos i en els canvis que els travessen, en la malaltia i la mort com a part de la vida.

[+info](#)

[AUTORRETRATO COMO FUENTE]

Xeito Fole

Producció: 2016.

Durada: 00:01:48

Format original: HD 1920x1080

Remake contrahistòric de la peça *Self-Portrait as a Fountain* de Bruce Nauman, realitzada l'any 1966 i que es va convertir en una obra referent de l'art conceptual del segle XX. Segons fonts documentals, a la peça Nauman parodia el nu masculí heroic present en l'escultura tradicional com a metàfora de la font de la saviesa i la fertilitat. Mostra el seu cos transbutch realitzant la mateixa acció que Nauman, amb la intenció de repensar la idea de la masculinitat. Un ritual que porta a terme amb el fluid polític més censurat dels cossos gestants: la menstruació.

[+info](#)

[GALATÉE À L'INFINI]

Julia Maura, Mariangela Pluchino, Ambra Reijnen, Maria Chatzi, Fatima Flores Pluchino

Producció: UAB – Màster en Teoria i Pràctica del Documental Creatiu. 2017

Durada: 00:17:00

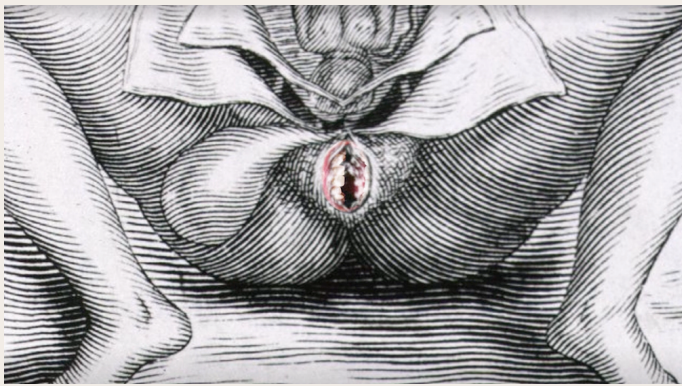
Idiomes: Francès

Subtítols: Espanyol – Anglès

Format original: Quicktime

Assaig visual sobre el cos femení com a discurs construït, *Galatée à l'infini* revela el model per a experimentacions masculines en privilegis i poders al llarg del temps. Des de la mitologia grega, passant per la ginecologia victoriana, fins a la tecnologia d'intel·ligència artificial actual, explora com el gènere, la sexualitat i el desig han estat ideològicament modelats per convenir a una fantasia masculina.

[+info](#)

[ARQUEOLOGY OF SUSPICION]

O.R.G.I.A

Producció: 2018.

Durada: 00:03:46

Idiomes: Anglès

Subtítols: Espanyol

Format original: HD 1920x1080

Com afrontar els buits i silencis historiogràfics, siguin interessats, casuais o causals? Com repolititzar materials i tècniques acadèmiques? Com usar el llenguatge del museu per esquarter-lo? Com substituir història per memòria? Resultat d'una metodologia crítica que el col·lectiu O.R.G.I.A denomina «arqueologia de la sospita», la peça sintetitza una sèrie d'inquietuds, crisis, presències, absències, estigmes i referents sobre la genealogia de l'excepcional i el fragmentari en l'àmbit de la sexualitat de les identitats no normatives.

[+info](#)

[INTROAKTO]
POST-OP

Producció: 2006.

Durada: 00:05:28

Format original: HDV 720p

Partint al vídeo d'un petit joc producte de l'avorriment, les protagonistes es delectaran amb un simple cordill vermell que aniran transformant en un element de submissió, plaer i dominació.

[+info](#)

01. *Estudis rars* / Núria Gómez Gabriel
HAMACA INVESTIGA: Video-T
02. *Fer arxiu per habitar el gest* / Milagros Valerio
HAMACA INVESTIGA: Alumni EQZE

Conflicto no es lo mismo que abuso / Laura Macaya y Hamaca
HAMACA INVESTIGA
03. *De la guerra (notas al pie para el momento presente)* / Marla Jacarilla
HAMACA INVESTIGA: Video-T

***Escuelita para Boomers: pautas para un proyecto
de educación invertida sobre salud mental y justicia ecosocial
en Vallecas (ES) y San Siro (IT) / Hamaca, Kinab y Locus****
HAMACA APRÈN

HAMACA

Carrer Emilia Coranty, 16
Can Ricart, E - 08018 Barcelona

Amb el suport de /
Generalitat de Catalunya
Ayuntamiento de Barcelona
Ministerio de Cultura

HAMACA
plataforma de audiovisual experimental